

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

TEORETICKÁ BAKALÁRSKA PRÁCA

IRENA ARMUTIDISOVÁ

Opava 2012

Mgr. Elena Halická

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Mgr. Elena Halická
Obor: Tvůrčí fotografie

IRENA ARMUTIDISOVÁ
IRENA ARMUTIDISOVA

Teoretická bakalářská práce

Opava 2012

Vedúci práce: Miroslav Myška

Anotácia

Práca predstavuje prvú absolventku ITF Irenu Armutidisovú v širokom zábere od vyučenia fotografkou až po organizačnú činnosť. Podrobnejšie sa venuje jej užitej tvorbe v *Moravskej galerii v Brně*, voľnej tvorbe v oblasti fotografie krajiny a aktu, aktivite v skupine *Milan* a pedagogickej činnosti na *FaVU VUT v Brně* a na *Seminárii dějin umění FF MU*.

Kľúčové slová

Irena Armutidisová, ITF, Skupina Milan, fotografia, krajina, akt, FaVU VUT, Seminář dějin umění FF MU, Moravská galerie v Brně, SUPŠ, K. O. Hrubý, Brno, Veverské Knínice, Nikos Armutidis

Abstract

The work presents the first graduate of ITF, Irena Armutidisová, in a broad body from the photographer apprenticeship to the organizational activities. More is devoted to the work in the field of applied photography at the Moravian Gallery in Brno, art photos of landscapes and nudes, activity in the group Milan and teaching at FaVU VUT and Art History Seminar at FF MU in Brno.

Keywords

Irena Armutidisová, ITF, Group Milan, photography, landscape, nudes, FaVU VUT, Art History Seminar at FF MU, Moravian Gallery in Brno, SUPŠ, K. O. Hrubý, Brno, Veverské Knínice, Nikos Armutidis

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
HALICKÁ Elena	Košická 4, Senec	F081671

TÉMA ČESKY:

T: Irena Armutidisová

NÁZEV ANGLICKY:

Irena Armutidisová

VEDOUcí PRÁCE:

Miroslav MYŠKA - ITF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem práce je představit Irenu Armutidisovú jako fotografku, pedagogičku a první absolventku magisterského štúdia ITF.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. Akt v české fotografii. Praha : Kant, 2000.
Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. Česká fotografie 20. století. Praha : Kant, 2010.
Heller, Jiří; Kristián, Pavel; Sucharda, Jan; Vlček, Karel (ed.). Akt - Naučte se fotografovat kreativně. Brno : Zoner Press, 2007.
Hrabušický, Aurel. Slovenská fotografia, 1925-2000 : moderna - postmoderna - postfotografia. Bratislava : Slovenská národná galéria, 2001.
Ságl, Jan; Krajina. Praha : Kant, 1995.
Armutidisová, Irena. Osobnost a dílo K.O. Hrubého. Bakalárska diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 1994.
Armutidisová, Irena. České sbírky tvůrčí fotografie. Magisterská diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 1998.
Kubiček, Michal. 10 let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Bakalárska diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 2002.
Novotný, Vladimír. Fotografická tvorba na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Bakalárska diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 2010.

Podpis studenta: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího práce: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího katedry: .....

Datum: .....

Ďakujem

Irene Armutidisovej za jej veľkú trpezlivosť a ochotu poskytnúť mi všetky potrebné informácie; Miroslavovi Myškovi ako vedúcemu práce za cenné rady a zapožičanie literatúry; Alešovi Kunešovi, Vladimírovi Birgusovi, Jindřichovi Štreitovi, Jiřímu Kroupovi a Tomášovi Pospěchovi za ochotu viesť so mnou rozhovor a v neposlednom rade rodičom a priateľovi Viktorovi za podporu počas môjho štúdia.

Prehlasujem,

že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a na základe uvedených prameňov a literatúry. Súhlasím so zverejnením práce formou zaradenia do *Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě*, *knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze* a na internetové stránky *Institutu tvůrčí fotografie*.

Obsah

Obsah	5
1. Úvod.....	6
2. Životopis	7
3. Fotografické začiatky.....	9
4. Užitá fotografia	12
5. Štúdium na Inštitúte tvorby fotografie.....	19
6. Skupina Milan.....	23
7. Voľná tvorba – akty	29
8. Voľná tvorba – krajiny.....	36
9. Voľná tvorba – zátišia a portréty	47
10. Pedagogická činnosť	52
11. Kurátorská a organizačná činnosť	58
12. Záver	61
Príloha A: Irena Armutidisová – prehľad činnosti	63
Príloha B: Zoznam katalógov a publikácií užitého a voľného umenia.....	65
Príloha C: Zoznam výstavnej činnosti	68
Príloha D: Tvorivá činnosť Kabinetu fotografie FaVU VUT v Brne (2002–2011)	71
Zoznam použitej literatúry a iných zdrojov	73
Menný register	79

1. Úvod

Každý z nás zažil ten pohľad, keď počas cesty sledoval krajinu za oknom. Krajinu rovnú, či mierne zvlnenú, plnú polí a lesov. Vidieť ju v jarných dažďoch, letných suchách, v pestrofarebných jesenných šatách, či pod čerstvou bielou pokrývkou. Snáď každý človek, fotograf obzvlášť, sa kochá týmito pohľadmi a vraví si, že toto by bola výborná fotografia. Avšak vlak či auto nezastaví a väčšina z nás sa na dané miesto, k tomu okamihu už nevráti. Keď dorazíme do cieľa našej cesty, tak sa zas ponoríme do svojej každodennosti a na krajinu zabudneme. Nie je tomu ale tak u Ireny Armutidisovej. Tá sa k miestam, ktoré vidí z autobusu po ceste do práce, vracia, rozvíja ich, mazná sa s nimi. Zachycuje presne tie pohľady, ktoré sme my ostatní nestihli.

Obrázok 1: Z cyklu *Za humny* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

V tejto práci je Irena Armutidisová predstavená ako fotografka voľného aj užitého umenia, pedagogička, organizátorka, kurátorka, členka skupiny *Milan* a prvá absolventka magisterského štúdia *Institutu tvůrčí fotografie*. Východiskom pri písaní práce boli rozhovory so samotnou Irenou Armutidisovou, ako aj rozhovory s jej kolegami, pedagógmi, priateľmi. Zdrojmi boli okrem publikácií a katalógov k výstavám aj internetové zdroje. Ako základný prehľad činnosti Ireny Armutidisovej výborne poslúžil prezentačný materiál, ktorý Irena Armutidisová sama pripravila pre účely habilitačného konania v roku 2012. Z tohto materiálu pochádza aj väčšina fotografií zaradených v tomto texte. Práca je doplnená rozsiahlymi prílohami, ktoré poskytujú detailné informácie o umeleckej a pedagogickej činnosti Ireny Armutidisovej.

2. Životopis¹

Irena Armutidisová, rod. Tichá, sa narodila 18. júla 1956 v Českých Budejoviaciach. Do roku 1970 vyrastala v Melči neďaleko Opavy, následne priamo v Opave. Otec Vladimír Tichý pracoval ako veterinárny lekár a matka Irena Tichá bola zdravotná sestra.

Po absolvovaní fotografického učilišťa v Opave a Ostrave študovala v rokoch 1975–1977 na *Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně* obor fotografie pod vedením K. O. Hrubého. V Brne ostala aj po ukončení štúdia na strednej škole, v roku 1978 sa vydala za spolužiaka Milana Žáčka. Ten sa v súčasnosti zaoberá reštaurovaním a výrobou z kovu a nerezu.

Obrázok 2: Autoportrét Ireny Armutidisovej v čase štúdií na ITF FPF SU v Opave
(Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Po rozvode v roku 1984 sa Irena v roku 1985 znova vydala, a to za akademického sochára Nikosa Armutidisa (nar. 1953). Od tej doby spolu s ním žije vo Veverských Kníniciach, neprejazdnej dedinke za Brnom, v rodnom dome Nikosa Armutidisa. Takto Irena získala svoje súčasné priezvisko, ktoré je gréckeho pôvodu – Nikosov otec totiž prišiel v 50. rokoch z Grécka.

O sedem rokov mladšia sestra Zuzana Armutidisová sa vydala za Nikosovho mladšieho brata Pavla a žijú spoločne s Irenou a Nikosom. Veverské Knínice sú rodiškom aj iného známeho českého umelca, maliara a grafika Vladimíra Kokoliu, vrstovníka Nikosa Armutidisa.

Irenina sestra Zuzana, profesne pracujúca v oblasti komunikácie, sa v obci Veverské Knínice vo voľnom čase už približne dvadsať rokov venuje ochotníckemu divadlu. Irenin o rok mladší brat Vladimír Tichý pracuje ako chirurg-ortopéd vo fakultnej nemoc-

---

¹ Zostavené z elektronickej komunikácie s Irenou Armutidisovou dňa 3.6.2012 a 7.8.2012, osobného rozhovoru dňa 12.6.2012 a životopisu v katalógu *Za humny*, Galerie Chagall, Ostrava, 2006.

nici Bohunice v Brne. Irene a Nikosovi sa v roku 1988 narodila dcéra Irena, ktorá sa tiež vydala na umeleckú dráhu: momentálne študuje v piatom ročníku na AVU v Prahe obor figurálne sochárstvo.

V rokoch 1979–2001 Irena Armutidisová pracovala v *Moravskej galerii v Brně* ako odborný fotograf. Od tohto okamihu sa datuje jej rozsiahla práca v oblasti užitej fotografie – spolupracuje s výtvarníkmi, podieľa sa na tvorbe katalógov a fotografických publikácií voľného aj užitého umenia.

Štúdium fotografie zavŕšila v roku 1998 magisterskou prácou na *Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě*, kde bola historicky prvou magisterskou absolventkou. Spolu so spolužiakmi následne založili fotografickú skupinu *Milan*. Dalo by sa povedať, že štúdium na ITF odštartovalo jej voľnú tvorbu, počínajúc magisterskou diplomovou prácou *Mužské akty* a končiac krajinami, ktorým sa venuje v súčasnosti. Priebežne fotografuje aj portréty a zátišia.

Obrázok 3: Portrét Ireny Armutidisovej (Zdroj: web FaVU VUT²)

Od roku 1996 Irena Armutidisová externe vyučuje a vedie program *Fotografie v umění* na *Seminárii dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně*. Od roku 2001 navyše pôsobí na *Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně* ako odborný asistent a vedúca *Kabinetu fotografie*. Ten má za úlohu naučiť mladých umelcov, ako dokumentovať svoje diela. Popri tom Irena Armutidisová organizuje pre študentov rôzne fotografické projekty spojené s následnými výstavami. Na FaVU VUT pôsobí tiež ako *Proděkanka pro tvůrčí činnost*.

Okrem už spomenutých aktivít je Irena Armutidisová členkou *Asociace fotografů, Syndikátu novinářů* a členkou *o.s. Muzeum fotografie, zakladateľa Národního muzea fotografie o.p.s. Jindřichův Hradec*. Ďalej pôsobí v odborovej komisii *Fondu rozvoje vysokých škol (FRVŠ)* a v *Radě vysokých škol ČR*.

---

² Irena Armutidisová na webe FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/lide/irena-armutidisova-6197>

3. Fotografické začiatky

Cesta Ireny Armutidisovej k fotografii mala pomerne prozaické dôvody, ako sama spomína: „Na začátku 70. let, v době nastupující normalizace, mi díky kádrovému profilu mých rodičů nebyl přístup na střední školu umožněn, a tak jsem byla nucena jít tzv. do učení a první učební obor, který se nabízel, byl právě učební obor fotografie.“³

Vyučenie absolvovala v priebehu rokov 1973–1974, kedy žiaci absolvovali týždeň teoretickej výuky v škole v Ostrave Michalkoviciach a následne boli týždeň na praxi v prevádzkarni *Družstvo Fotografie Opava*. Priebeh štúdia na učilišti bol niekedy pomerne náročný: „Když se člověk zamlada vrátil z nějaké akce, a pak měl sedět za tím retušovacím pultem... To bylo takové zařízení: zrcadlo, na které se svítilo; okýnko, do kterého se vkládal negativ a ostrouhanou tužkou do jehly se pod černou plachtou sedělo a retušovalo... Prostě Photoshop, ale pěkně ručně. Pak tam jeden usínal, ale musel mít splněný určitý daný výkon. Tak si najednou uvědomuji, že jsme jako učni dostávali 30 korun kapesného měsíčně, neměli jsme žádné prázdniny, jen dovolenou 14, později 21 dní...“⁴

Náročné podmienky ale priniesli svoje ovocie v podobe veľmi dobrých základov techniky fotografie, ktoré neskôr využila jednak pri následnom štúdiu, tak aj vo vlastnej fotografickej praxi. Ako sa sama niekoľkokrát vyjadrila: „Fotografické řemeslo, které jsem získala v učení, jsem během studia na střední škole už jenom zapomínala. Měla jsem úžasný základ.“⁵

V štúdiu fotografie Irena Armutidisová pokračovala na *Střední umělecko-průmyslové škole (SUPŠ)* v Brne, kde bola v roku 1975 prijatá do druhého ročníka. Tam na fotografickom oddelení zastihla vedúceho K. O. Hrubého a novo nastupujúceho pedagóga Antonína Hinšta. Každý z pedagógov mal ale iný prístup k výuke: „K. O. Hrubý chtěl, aby na fotkách byl vždycky nějaký ten fór, aby to mělo myšlenku a naopak Hinšt, ten bazíroval na naprosto dokonalém zvládnutí fotografie po technické stránce, mnohdy se to však úplně nepotkávalo.“⁶

Karel Otto Hrubý (1916–1998) bol uznávanou osobnosťou českej fotografie. Popri profesionálnej dráhe fotografa, kedy boli jeho snímky publikované v rôznych dobových novinách a časopisoch, mal čas aj na voľnú tvorbu, venoval sa predovšetkým dokumentárnej, krajinárskej a neskôr krátko aj inscenovanej fotografii. Významná je ale predovšetkým jeho pedagogická a organizátorská činnosť: popri výuke na *Střední umělecko-průmyslové škole* v Brne pôsobil aj v brnenskom *Fotoklube*, spoluzaložil fotografickú skupinu *VOX* a spolu s Antonínom Hinštom založil v roku 1972 *Školu výtvarné foto-*

---

³ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

⁴ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

⁵ Tamtiež

⁶ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

grafie při Svazu čs. fotografů, který sa neskôr zmenil na *Institut výtvarné fotografie*, v súčasnosti *Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě* (ITF).⁷

Predovšetkým dlhodobé pôsobenie K. O. Hrubého na SUPŠ v Brne malo za následok, že „Pod pedagogickým vedením a dozorem K. O. Hrubého vychádzajú stovky študentů, ktorí fotografujú v celém Československu. Vedle profesora Jána Šmoka je najvýraznejší postavou nášeho predrevolučného fotografického školství,“ vysvetľuje Miroslav Myška,⁸ brnenský fotograf, študent K. O. Hrubého na SUPŠ a neskôr pedagóg ITF. Spôsob výuky K. O. Hrubého hodnotí kladne: „Pri výuce fotografie bylo bezvadné, že se jezdilo na týdenní – teď by se řeklo workshopy – plenéry – se školou na Slovensko, nebo do Beskyd, kde se intenzívně fotilo. Pak se z toho dělaly výstavy. Myslím si proto, že ovlivnění všech studentů bylo dost silné – i u Ireny myslím. On měl takový vysokoškolský přístup – ne že jedno zadání a do týdne hotovo – někdy řekl, že se jde fotit, třeba na Zelný trh, a nebo se podíval z okna, řekl krásně padá sníh, běžte fotit. Vždy z fotografování něco bylo, anebo také ne, jen další zkušenost.“⁹

Irena Armutidisová zastihla K. O. Hrubého na SUPŠ na poslednú chvíľu, ako sama spomína, s jej ročníkom totiž odišiel v roku 1977 do dôchodku. Spolu s Miroslavom Myškou navštevovali K. O. Hrubého v Senotíne u Novej Bystřice v Južných Čechách, kam sa presťahoval na dôchodok.¹⁰ V roku 1996 mu v spolupráci s *Nadací Viléma Reichmanna v Brně* a *Etnografickým ústavem Moravského zemského muzea v Brně* usporiadali výstavu pri príležitosti jeho 80. narodenín. Výstava mala reprízu v *Národním technickém muzeu* v Prahe a v *Slezském zemském muzeu* v Opave.

Po absolvovaní strednej školy Irena Armutidisová nastúpila do praxe. Jeden a pol roka (august 1977 až december 1978) pracovala v *Městském kulturním středisku S.K. Neumanna*, kde mala na starosti medzinárodnú filmovú amatérsku súťaž *Brněnská 16* a tiež záujmovú a umeleckú činnosť detí a mládeže v meste Brne. V januári 1979 nastúpila do *Moravské galerie* v Brně ako odborný referent – fotograf, kde strávila 23 rokov (1979–2001). Tam mala za úlohu dokumentovať zbierku umenia, spolupracovala na celej rade katalógov, českých aj zahraničných publikácií voľného a užitého umenia.¹¹ Rozsiahlej užitej tvorbe Ireny Armutidisovej, či už pod záštitou *Moravské galerie* alebo mimo nej, sa podrobne venujem v kapitole 4.

Hoci cesta Ireny Armutidisovej k fotografii nebola podnietená vnútornou potrebou, ako skôr vonkajšími vplyvmi, tak sa v obore fotografie veľmi dobre našla. Základy fotografickej techniky nadobudnuté na učení využíva dodnes. Štúdium na strednej škole pod vedením K. O. Hrubého malo na Irenu Armutidisovú tiež svoj vplyv. Ten je vidieť ako v tvorivej oblasti – Armutidisovej krajiny (viď kapitola 8) nesú isté prvky niektorých

---

⁷ Armutidisová, Irena. *Osobnost K. O. Hrubého*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 1994. S. 7.

⁸ Myška, Miroslav. Úvodný text v katalógu *Karel Otto Hrubý – Výstava k 80. narozeninám autora*. Brno: Nadace Viléma Reichmanna v Brně, 1996.

⁹ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

¹⁰ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

¹¹ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

krajín Hrubého – tak aj pedagogickej: je možné, že Hrubého kreatívny prístup k fotografickej výuke podnietil Irenu k organizovaniu rôznych projektov s vlastnými študentmi (viď kapitola 10). Návštevy K. O. Hrubého, ako aj práca v *Moravskej galerii* zas podnietili jej záujem o stav fotografických zbierok u nás, ktoré málokedy majú priestor na kompletné fotografické pozostalosti autorov.¹² Tento fakt ju pravdepodobne inšpiroval pri výbere témy diplomovej práce na ITF, ktorá je bližšie spomenutá v kapitole 5; ale predovšetkým k aktivite v občianskom združení *Národní muzeum fotografie*, ktoré iniciovalo založenie *Muzea fotografie* v Jindřichově Hradci, popísaného v kapitole 11.

---

¹² Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

4. Užitá fotografia

Tvorba Ireny Armutidisovej v oblasti užitej fotografie začala jej nástupom do *Moravskej galerie v Brně* v roku 1979. Tam pracovala ako odborný fotograf v ateliéri spolu so staršou kolegyňou Alenou Urbánkovou. Prvotnou funkciou ateliéru bola dokumentácia každého zbierkového predmetu, ktorý mal mať svoju kartu s fotografiou. Tejto práci sa Irena Armutidisová venovala s nadšením: „Každodenní fotografování úžasných uměleckých předmětů ze sbírkového fondu a depozitářů *Moravské galerie* bylo neuvěřitelným dobrodružstvím, to byla krásná práce...“¹³

Táto prax dala Irene Armutidisovej po profesnej stránke veľmi veľa. Prešla si vďaka tomu technikami fotografie tak, ako sa vyvíjali v čase, t.j. spočiatku v 70. rokoch čiernobiela fotografia a ako sa technológia zdokonaľovala, tak to bola fotografia farebná v technológii negatív-pozitív a farebnej inverzie. Na konci svojho pôsobenia v *Moravskej galerii* ju zastihol aj nástup digitálnej techniky: „Pamatuji si, když jsme do ateliéru kupovali jeden z prvních digitálních přístrojů, který byl na trhu – značka KODAK – tehdy stál asi 50 tisíc korun a měl celých 2 MPx. To má dneska asi každý dětský telefon. Tehdy jsem si říkala, že digitální techniku a technologii řešit nebudu.“¹⁴ Fotografovaniu „digitálom“ sa ale neskôr nevyhla, ako je naznačené v kapitole 8 venovanej jej voľnej tvorbe v oblasti krajinárskej fotografie.

Obrázok 4: Ukážky z katalógov *Moravskej galerie*, na ktorých Irena Armutidisová spolupracovala (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

V *Moravskej galerii* sa Irena Armutidisová v dobe svojho pôsobenia (1979–2001) podieľala na tvorbe skoro všetkých katalógov, publikácií a bulletinov, ktoré na tejto inštitúcii vznikali. Táto práca bola niekedy dosť náročná, obzvlášť počas *Bienále grafického designu*, ktoré *Moravská galerie* organizuje každý druhý rok už od roku 1963. Jadrom *Bienále* je medzinárodná súťaž, ktorá si kladie za cieľ predstaviť široké spektrum súčas-

¹³ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

¹⁴ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

ného grafického designu a jeho premeny naprieč médiami a formami.¹⁵ Irena Armutidisová sa podieľala na fotografovaní vystavených objektov do katalógu, pričom táto práca bola obvykle dosť náročná: „Když si spomenu, že jsme ‚dělali‘ Bienále, museli se nafotit všechny exponáty do katalogu a pak, když bylo vyhlášení vítězů na tiskovce, tak přes noc do rána udělat od každé vítězné a oceněné věci 50 fotografií pro tisk. Tak to bylo třeba udělat za noc 1200 kusů černobílých fotografií formátu 18 x 24 cm, vyleštit, ořezat, vyretušovat, popsat... když si teď na to vzpomenu, tak si říkám, že to snad ani není možné...“¹⁶

Obrázok 5: Ukážka z katalógu Bienále Brno, Moravská galerie, 1998 (Zdroj: vlastná fotografia publikácie)

Systematická a dlhodobá činnosť v *Moravskej galerii* priniesla svoje výsledky v množstve autorských a spoluautorských katalógov a publikácií voľného a užitého umenia. Toto pôsobenie prinieslo aj dôležité kontakty vo svete výtvarníkov, vďaka ktorým v dokumentovaní sveta umenia Irena Armutidisová pokračuje aj po ukončení práce v *Moravskej galerii*.

A tak napríklad v roku 2005 Irena Armutidisová spolupracovala s doktorkou Lenkou Kudělkovou z *Muzea města Brna* na hrade Špilberk na veľkom projekte venovanému architektovi Ernstovi Wiesnerovi, ktorý významne zasiahol do vývoja brnenskej medzivojnovovej architektúry.¹⁷ Fotografovali sa nielen samotné stavby ako také, ale aj predmety, ktoré v nich zostali ešte z medzivojnovového obdobia, ako napríklad staré radiátory a podobne.¹⁸ Irenu Armutidisovú v týchto priestoroch zaujali aj rôzne detaily a schodišťa,

¹⁵ Oficiálne stránky Bienále Brno na webe Moravskej galérie v Brně, <http://www.moravska-galerie.cz/bienale-brno/informace/o-bienale-brno.aspx>

¹⁶ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

¹⁷ Ernst Wiesner – text k výstave na hrade Špilberk v roku 2005, <http://www.spilberk.cz/old/Other/wiesner.html>

¹⁸ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012

z ktorých nakoniec vznikla séria približne dvadsiaticich fotografií pod názvom *Architektonický detail v architektúre O. Wiesnera*. Tieto boli spolu s ostatnými fotografiami prezentované na výstave v *Muzeu města Brna* na hrade Špilberk koncom roka 2005.

Obrázok 6: *Architektonický detail v architektúre O. Wiesnera* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Na svojom súčasnom pracovisku, *Fakultě výtvarných umění VUT v Brně*, sa tiež podieľa na tvorbe katalógov a publikácií, napríklad pri príležitosti výročia fakulty: *10 – Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně 1993–2003* alebo *15 let FaVU VUT v Brně* (2008), prípadne išlo o katalógy konkrétne pre jednotlivé ateliéry, napr. *Médium papír* či *Papír a kniha I*.

Množstvo katalógov a publikácií užitého umenia, na ktorých sa Irena Armutidisová podieľala je veľmi veľké. Z tých najvýznamnejších je to *Český filmový plakát*, *Political posters in central and eastern Europe 1945-95*, *Proměny českého šperku na konci 20. století*, *Vincenc Makovský*, *Marian Palla*, *Česká fotografická avantgarda*, *The art of the avant-garde in Czechoslovakia 1918–1938*, *Přesahy výtvarného Brna*, *Jiří Trnka*, *Kamil Lhoták*, *Příběhy bez konce*, *Opakované příběhy*, *Kruh prstenu*, *Bitva tří císařů*, *Zdena Höhmová* atď. Zoznam doplnený o bibliografické údaje je možné nájsť v prílohe B.

Obrázok 7: Publikácie spoluautorské (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 8: Vincenc Makovský – katalóg (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 9: Český filmový plakát 20. století (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

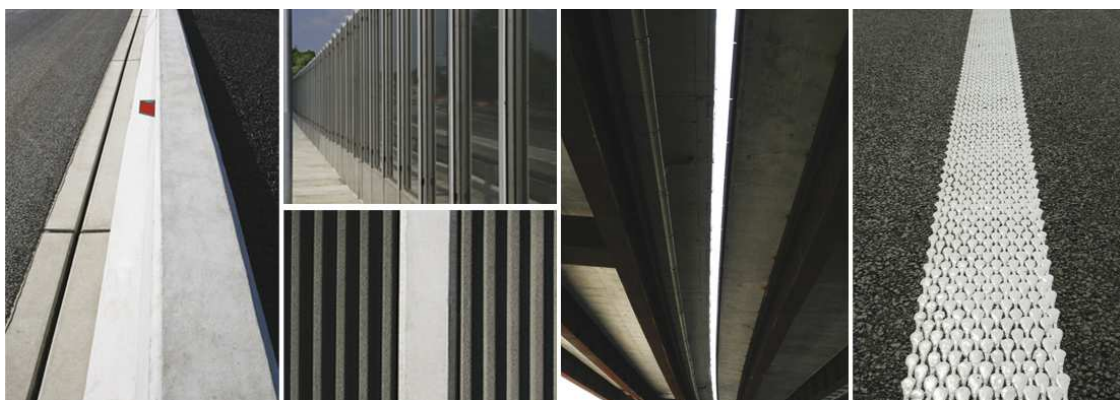

Obrázok 10: Proměny českého šperku na konci 20. století (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Významná je aj nedávna spolupráca s *Ředitelstvem silnic a dálnic ČR* (ŘSD) približne v rokoch 2008–2009. Vtedajší riaditeľ ŘSD navštívil výstavu *Za humny*, na ktorej ho zaujalo minimalistické poňatie krajín. Oslovil preto Irenu Armutidisovú s tým, že „by se mu líbilo nafotit dálnici jinak než ryze technickým způsobem, podívat se na ni jiným pohledem.“¹⁹ Okrem samotných fotografií tak vznikla po rekonštrukcii budovy ŘSD v Brne vo vstupných a príľahlých priestoroch aj umelecká realizácia.

Obrázok 11: Umelecká realizácia v priestoroch Ředitelství silnic a dálnic ČR v Brne (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 12: Fotografie pre Ředitelství silnic a dálnic ČR (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

¹⁹ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012

Z nedávnych aktivít Ireny Armutidisovej je vhodné spomenúť spoluprácu na katalógu a publikácii k výstave kresieb a historických fotografií talianskych pamätihodností pochádzajúcich zo zbierky kniežacieho rodu Liechtensteinov.²⁰

V súčasnosti Irena Armutidisová spolupracuje na publikácii o Jaroslavovi Královi, významnom medzivojnovom maliarovi, ktorý pôsobil aj v Brne.²¹

Prínos Ireny Armutidisovej v oblasti užitej fotografie je veľmi veľký. Toto odvetvie fotografie sa nedá nijak zľahčovať, ako sa vyjadril aj prof. Jindřich Štreit: „Já si myslím, že velmi důležitá je práce v těch knižních publikacích. Tím, že to ona uměla perfektně nafotit – je to práce samozřejmě reprodukcni, ale nafotit sklo nebo plastiku není jednoduché – tam si myslím, že to perfektně profesionálně zvládala. Takže ta práce měla velký význam.“²²

Prof. Jiří Kroupa, historik umenia pôsobiaci na *Seminárii dějin umění Filozofické fakulty MU v Brně*²³, ktorý Irenu pozná už od jej nástupu do *Moravské galerie*, vidí základy jej voľnej tvorby práve v užitej fotografii umeleckých objektov: „Osobně bych asi hledal určitý klíč pro pochopení její volné fotografické tvorby hlavně v její původní práci s uměleckými díly. Myslím, že fotografovaní galerijních objektů vždy spojovala se snahou dopátrat se nejen toho, jak takový objekt jednoduše vypadá, ale především, jak by chtěl být vnímán.“²⁴

Jiří Kroupa ďalej zdôrazňuje, že v užitých fotografiách Ireny Armutidisovej nevidí len čisto reprodukcniú či realistickú rovinu, ale vysoko hodnotí aj jej autorský prínos, kde umiestnením objektu do priestoru, zdôraznením jeho trojrozmernosti, dáva objektu život. Ďalej vidí podobné rysy týchto fotografií s jeho prácou historika umenia, ktorý sa snaží divákovi sprostredkovať lepší pohľad na umelecké dielo vďaka osvetleniu všetkých okolností, za ktorých vzniklo: „Taková představa byla na počátku vzniku dějin umění jako odborné disciplíny: ozřejmit různorodé okolnosti, z nichž a za nichž umělecké dílo vzniklo (např. Karl Friedrich von Rumohr). K této představě se dnes znovu – samozřejmě v modernější interpretaci – vrací řada historiků umění. Pokud bych tedy viděl určitou paralelu mezi svým výkladem jako historika a fotografickým zobrazením Ireny Armutidisové, zdůvodnil bych to asi těmito slovy: na počátku fotografického zobrazení objektu je zájem o objektivní přepis jeho podoby do fotografie. Když bych si chtěl sám udělat fotografický záznam neoklasicistních hodin v mé pracovně, tak vyfotografuji přesně obraz těchto hodin. Když naopak přijde k takovému objektu tvůrčí fotografka, tak se snaží zvolit určitý úhel pohledu, zvolí si nějaký detail, který považuje za vizuálně zajímavý, apod. V takovém okamžiku začne vědomě či nevědomě objekt interpretovat, tj. vyhledává vizuální okolnosti, které pomohou divákovi nalézt v obraze něco, čeho si předtím ve skutečnosti nevšiml. A v tom spatřuji onu paralelu s prací uměleckého historika. Ani já bych

---

²⁰ Bližšie informácie o výstave *Italia antica e Italia moderna*, <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pracoviste-npu/uop-v-brne/novinky-vypis-vsech/news/10056-italia-antica-e-italia-moderna/>

²¹ Stručný životopis Jaroslava Krála, <http://www.galerie-malirstvi.cz/autor/kral-jaroslav/>

²² Z osobného rozhovoru s prof. Jindřichom Štreitom dňa 5.5.2012

²³ Informácie o prof. Jiřim Kroupovi na webe MU, <http://www.muni.cz/people/1868?lang=cs>

²⁴ Z osobného rozhovoru s prof. Jiřim Kroupou dňa 14.5.2012

nechtěl psát o takovém objektu čistě objektivisticky, ale vlastně bych chtěl víc prozkoumávat ony historické a uměleckohistorické okolnosti uměleckých děl (podobně jako to kdysi dělal Rumohr, případně dnes Georeges Didi-Huberman).“²⁵

Jiří Kroupa, který sa profesne venuje predovšetkým architektúre 17. a 18. storočia, tak zdôrazňuje, že: „Když se zabývám architekturou, tak přirozeně vím, že ji musím vnímat a interpretovat v trojrozměrné podobě. Proto upřednostňuji spíše takové fotografie, které nejsou pouhou dvourozměrnou reprodukcí objektu, ale ty, které pracují s obrazovou interpretací. Myslím, že velmi dobrým příkladem z nepříliš dávné doby je monografie Horsta Bredekampa o tajuplném lese v Bomarzu s fotografiemi Wolframa Janzera (1991).“²⁶ Jiří Kroupa d’alej prirovnáva tieto zábery k práci Ireny Armutidisovej v oblasti užitej fotografie. Na jej snímkoch si cení podobné prvky, vďaka čomu s ňou spolupracoval na niekoľkých vlastných publikáciách a ocenil by jej spoluprácu aj u pripravovanej publikácie o architektúre 18. storočia.

Irena Armutidisová vo svojej užitej tvorbe spája technickú dokonalosť so zdravou dávkou invencie, ktorá dáva predmetom pred jej objektívom život. Dlhoročné skúsenosti v tomto obore na pôde *Moravské galerie v Brně*, ale aj mimo nej z nej robia odborníčku v tejto oblasti. Možno súhlasiť s názorom Miroslava Myšky, že Irena Armutidisová patrí medzi najlepších fotografov užitej fotografie v Brne.²⁷ Je preto tou najvhodnejšou osobou na odovzdanie svojich skúseností študentom, ktorí sa potýkajú s problematikou fotografovania umeleckého diela (vid’ kapitola 10).

---

²⁵ Z osobného rozhovoru s prof. Jiřím Kroupou dňa 14.5.2012

²⁶ Z osobného rozhovoru s prof. Jiřím Kroupou dňa 14.5.2012, údaje o spomínanej publikácii: Bredekamp, Horst (text), Janzer, Wolfram (fotografie). *Vicino Orsini und der heilige Wald von Bomarzo: ein Fürst als Künstler und Anarchist*. Vydanie druhé. Edícia *Grüne Reihe: Quellen und Forschungen zur Gartenkunst*; Bd. 7. Worms: Wernersche Verlagsgesellschaft, 1991.

²⁷ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 30.5.2012

5. Štúdium na Inštitute tvorby fotografie

Keď v roku 1972 zakladal Karel Otto Hrubý v Brne *Školu výtvarné fotografie při Svazu čs. fotografů*, „fungovalo zde silné hnutí amatérské fotografie, a tak rozšířené byly především nejrůznější fotografické kurzy, krátkodobá školení a kroužky při jednotlivých kulturních střediscích, lidových školách umění, lidových konzervatořích a podobně.“²⁸ V takomto prostredí našla škola svojou korešpondenčnou formou štúdia medzi vyspelými fotoamatérmi rýchlo popularitu a zmenila názov na *Institut výtvarné fotografie*.²⁹

V roku 1990 sa stal *Institut výtvarné fotografie* (od roku 1992 *Institut tvorby fotografie*) súčasťou novo zakladanej *Slezské univerzity v Opavě*. To malo za následok výrazné rozšírenie počtu pedagógov aj študentov. Škola si zachovala korešpondenčnú formu štúdia kombinovanú s pravidelnými trojdňovými konzultáciami, ktoré sa konali štyri- až päťkrát do roka. To znamená, že „Vysokoškolskou kvalifikaci tak mohou získat i už zavedení profesionální fotografové, kteří by si z různých časových nebo rodinných důvodů nemohli dovolit navštěvovat denní studium,“ objasňuje Vladimír Birgus, vedúci inštitútu.³⁰

Irena Armutidisová, ktorá v roku 1991 nastúpila na bakalárske štúdium, v tej dobe už trinásť rokov pracovala v *Moravské galerii*. Bola preto práve tou zavedenou profesionálnou fotografkou, ktorá privítala možnosť doplniť si touto cestou vzdelanie. Bakalársky stupeň ukončila v roku 1994 a nakoľko magisterské štúdium bolo akreditované až od akademického roku 1996/97, tak do školy znova nastúpila až po dvoch rokoch. Magisterské štúdium ukončila 20. októbra 1998 a vďaka poradiu v abecede sa tak stala historicky prvou absolventkou magisterského štúdia na ITF. Spolu s ňou ukončilo štúdium ďalších šesť študentov: Michaela Dusíková, Milan Kníže, Jaroslav Malík, Magdalena Pažourková, Tomáš Pospěch a Jarmila Šimáňová.³¹ Prví absolventi ITF založili skupinu *Milan*, ktorej je podrobnejšie venovaná kapitola 6.

Prvé ročníky – a obzvlášť ten prvý magisterský – mali to špecifikum, že študentov tvorili prevažne staršie vekové kategórie. A tak mali mnohí približne rovnaký vek ako pedagógovia. Spočiatku na škole ani nebolo toľko študentov, ako tomu je dnes, a tak malo štúdium na ITF špecifickú atmosféru: „To bylo úžasný, že jsme tam byli skoro všichni stejně staří. My jsme byli s Alešem Kunešem nebo Tondou Braným vlastně vrstevníci, bylo nás málo, byla tam legrace,“ vysvetľuje Irena Armutidisová.³²

Miroslav Myška, v tej dobe už pedagóg na ITF, spomína na prvý magisterský ročník nasledovne: „Myslím si, že první magisterské studium obecně byl takový docela

---

²⁸ Kubíček, Michal. *10 let Institutu tvorby fotografie Slezské univerzity v Opavě*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2002. S. 8.

²⁹ Tamtiež

³⁰ Birgus, Vladimír. Úvodný text v katalógu *Institut tvorby fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, Diplomové a klauzurní práce 1998–2003*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2003. S. 6.

³¹ *Absolventi Institutu tvorby fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991–2006*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2006. S. 224.

³² Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

zajímavý kolektiv. Všichni se už delší dobu soustředili na to, že bude magisterské studium a že se ho chtějí zúčastnit. Mohl se udělat celkem dobrý výběr, šli tam takový výraznější osobnosti. Bylo jich tak asi deset-dvanáct na začátku, sedm jich končilo. Tím, že tam (mezi studenty magisterského studia) byli rozdílné věkové kategorie, tak bylo příjemné, že docházelo k pnutí, tam byl rozdíl třeba generace – Milan Kníže a třeba Tomáš Pospěch. Staří nechtěli být horší než mladí a mladí zase chtěli být lepší než staří. Taková ta vzájemná řevnivost byla docela příznivá. Snažili se všichni o společnou práci – společně pokračovali dál. Ta řevnivost byla jenom po řekněme tvůrčí stránce, ale nebyla v žádném případě osobní. Což je vždycky výborné.³³

Medzi študentmi prebiehala vzájomná interakcia, nakoľko „už na té druhej konzultaci se většina lidí snažila donést ty práce v nějakém náhledu, i když nemuseli být ještě dokonalé. Tím pádem docházelo k soutěžení a k ovlivňování – jak jsi to dělal, proč jsi to dělal, tohle jsem mohl dělat... Ta odezva byla okamžitá na každé konzultaci a ve všech předmětech.“³⁴ Dnes mnohí študenti donesú svoje práce až na predposlednú, či dokonca poslednú konzultáciu a tak je možnosť takejto interakcie medzi nimi o niečo obmedzená.

Tomáš Pospěch má pocit, že niektorí jeho spolužiaci sa venovali vlastnej voľnej tvorbe viac, než iní: „U svých spolužáků jsem sledoval především tvorbu Jolany Havelkové, Jaroslava Malíka, Martina Smékala a Jarmily Šimánové. Byli mi nejbližší, jejich věci vznikaly živelně především z jejich osobní potřeby a jen některé práce byly následně zúročovány do školních cvičení. Někteří další se fotografií živili nebo hodlali živit a kromě školních prací žádné další volné věci nerozvíjeli.“³⁵

Samotná Irena Armutidisová vidí prínos štúdia na ITF v skutočnosti, že jej ukázalo cestu k voľnej tvorbe a ľudom, fotografom, kamarátom: „Ten moment tvůrčí svobody, volných a interpretačních zadání byl pro mě zcela novým momentem a impulzem. V Moravské galerii, kde se měl člověk možnost potkat s krásnými věcmi a navíc je i fotografovat, je člověk svou prací zcela naplněn. Neměla jsem tak příliš velkou potřebu realizovat se ve vlastních volných fotografických projektech. Moji volnou tvorbu v té době představovaly především portréty a takový dlouhodobý cyklus černobílých fotografií *Tovačov – smutný zámek*, ale to nebyla žádná systematická práce. To mě právě donutil institut, že jsem najednou musela řešit jednotlivá zadání a úkoly. Tím jsem se začala ve vlastní tvorbě posouvat, musela jsem se vyrovnat se zadáními, která by mě samotnou nenapadla a nepotkala. Především však byl institut o setkávání se s lidmi. V té době nás bylo na institutu nepoměrně méně. Začínalo nás snad kolem pětadvaceti, v prvním a druhém ročníku, takže to jsme se všichni obsáhli a poznali.“³⁶

Spomedzi pedagógov najviac spomína na Antonína Braného (1954–2010), dokumentárneho fotografa, pedagóga FAMU aj ITF, svojho vrstovníka: „On byl ohromný motor... Myslím si, že Tonda měl obrovský dar fotografii analyzovat – a nejenom fotografii.

---

³³ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

³⁴ Tamtiež

³⁵ Z osobného rozhovoru s Tomášom Pospěchom dňa 4.5.2012

³⁶ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

Když jsem potřebovala v nějakém problému, nejen poradit, ale prostě si o něm popovídat, tak on byl přesně ten pravý člověk. Byl to velký kamarád a chybí mi.“³⁷

Štúdium na ITF je poňaté značne komplexne, študent si prejde rozličnými odvetvami fotografie vedenými rôznymi pedagógmi. Už v tej dobe učil na ITF známy český dokumentarista prof. Jindřich Štreit. Predmet *Dokumentární publikace*, v ktorom študenti vytvárajú publikácie s dokumentárnymi fotografiami na zvolené témy, tam vyučuje dodnes. A hoci Irena samotná nemala nikdy k dokumentárnej fotografii výraznejší vzťah, tak sa vyjadřila, že: „Ono je dobré, když se s tím člověk nějak popere, když se potká s úkolem, který by jinak nedělal.“³⁸

Na druhej strane Jindřich Štreit si spomína na to, ako Irena fotografovala do jeho predmetu divadlo, ktoré vo Veverských Knínicích každý rok nacvičí miestny divadelný spolok: „Myslím, že to byl pěkný dokument o takové sounáležitosti, soudržnosti v těch Veverských Knínicích.“³⁹

Štúdium na ITF ovplyvnilo aj neskoršie pedagogické pôsobenie Ireny Armutidisovej. Isté prvky výuky na ITF totiž časom prijala za vlastné a riadila sa nimi vo vlastnej pedagogickej praxi: „Pamatuji si, čím jsem se do jisté míry taky řídila, Jindřich Štreit říkal, fotku si nejdřív vymyslete, a pak ji už stačí jen nafotit. V dokumentu říkal, že když si vymyslíte a poskládáte příběh, tak pak to stačí opravdu jen nafotit... No ono to opravdu tak fungovalo a funguje.“⁴⁰

Irena Armutidisová zakončila bakalárske štúdium v roku 1994 teoretickou prácou o svojom pedagógovi zo strednej školy – K. O. Hrubom⁴¹. Pre praktickú bakalársku prácu si zvolila reklamnú fotografiu – vytvorila kalendár – 12 nôh s červenou topánkou v rôznych prostrediach. Irena k tomu dodáva: „Měla jsem kamarádku s neuvěřitelně dlouhýma nohama a ochotnou takřka ke všemu, tak se tento záměr s ní přímo nabízel. Jednou jsem ji nahnala do řepky – z ní jí koukala jenom ta noha s tou červenou botou, jindy zase visela na skále atd...“⁴² Irena Armutidisová bola spomedzi všetkých bakalárskych absolventov roku 1994 ocenená cenou *Zlatého křečka* ako najlepšia absolventka, práve za svoju praktickú bakalársku prácu.

Pre teoretickú magisterskú diplomovú prácu Irena Armutidisová spracovala v roku 1998 tému *České sbírky tvůrčí fotografie*, kde po teoretickom úvode mapuje problematiku českých zbierok fotografie tej doby.⁴³ V prípade praktickej magisterskej diplomovej práce sa odrazila od predmetu *Akt Miloslava Stibora*, v ktorom absolvovala cvičenie fotografie aktu v prirodzenom prostredí. Fotografovala mužov rôzneho veku a povo-

---

³⁷ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

³⁸ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

³⁹ Z osobného rozhovoru s prof. Jindřichom Štreitom dňa 5.5.2012

⁴⁰ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

⁴¹ Armutidisová, Irena. *Osobnost K. O. Hrubého*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 1994.

⁴² Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

⁴³ Armutidisová, Irena. *České sbírky tvůrčí fotografie*. Magisterská diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 1998.

lania u nich doma či v práci. „Myslím, že Irena byla technicky dobrá a žádné problémy neměla s tím vymyslet jednotlivé úkoly nebo i ročníkové práce t.j. klauzury. Pak ale myslím docela zazářila akty na diplomku – tam fotografovala svoje kamarády, příbuzné, věnovala se tomu delší dobu, pak to vystavovala, bylo také něco v České fotografii aktu... Tam si myslím, že se odpíchla, že začala taky výtvarnou, tvůrčí (fotografii) dělat.“, hovorí Miroslav Myška.⁴⁴ Voľnej tvorbe Ireny Armutidisovej v oblasti aktu, a teda aj súboru *Mužské akty* je venovaná kapitola 7.

**Obrázok 13: Ukážka z praktickej bakalárskej práce Ireny Armutidisovej
(Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)**

Absolvovaním vysokoškolského štúdia ukončila Irena Armutidisová svoje štúdium fotografie. Výborné základy fotografickej techniky z učenia, prehĺbené štúdiom na strednej škole, ale predovšetkým každodennou praxou v *Moravskej galerii*, boli takto doplnené o tvorivé impulzy na *Institutu tvůrčí fotografie*. Popri užitej fotografii sa tak v tvorbe Ireny Armutidisovej začala rozvíjať aj fotografia tvorivá, kreatívna, vychádzajúca z vlastnej potreby zachytiť svet okolo seba (vid' kapitoly 7, 8, 9). Podobný vplyv je na ITF citel'ný aj dnes – kontakt s výsledkami ostatných fotografov, či už pedagógov, spolužiakov, alebo umelcov predstavovaných na prednáškach naplňajú aj súčasných študentov po každej konzultácii množstvom nápadov do vlastnej tvorby. Je preto pochopiteľné, prečo sa u Ireny Armutidisovej začala rozvíjať voľná tvorba práve na *Institutu tvůrčí fotografie*.

---

⁴⁴ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

6. Skupina *Milan*

Fotografická skupina *Milan* je skupinou bez špecifického konceptu či cieľa. Jej činnosť je úzko spojená s jej členmi, ktorých tvoria prví absolventi magisterského štúdia ITF. Avšak nie všetci absolvovali štúdium v roku 1998, t.j. v prvom možnom termíne ukončenia. Niektorí z nich si štúdium o niečo predĺžili, a tak oficiálne skončili až neskôr. Zoznam členov⁴⁵ je preto nasledujúci:

Irena Armutidisová, nar. 1956, abs. ITF v r. 1998

Jolana Havelková, nar. 1966, abs. ITF v r. 1999

Milan K. Kníže, nar. 1956, abs. ITF v r. 1998

Jaroslav Malík, nar. 1957, abs. ITF v r. 1998

Magdalena Pažourková, nar. 1965, abs. ITF v r. 1998

Tomáš Pospěch, nar. 1974, abs. ITF v r. 1998

Martin Smékal, nar. 1954, abs. ITF v r. 1999

Igor Šefr, nar. 1961, abs. ITF v r. 2001

Jarmila Šimáňová, nar. 1973, abs. ITF v r. 1998

Jiří Votýpka, nar. 1972, abs. ITF v r. 2000

Skupina vznikla na konzultácii v roku 1998 na Hornej Bečve, po tom, čo prvých sedem absolventov úspešne ukončilo magisterské štúdium. Dalo by sa povedať, že čerství absolventi chceli ostať v kontakte, a tak sa počas bujarých osláv spontánne rozhodli založiť skupinu. „Kolem názvu, pro nějž si zvolila jméno slovanského původu (znamená milý, milovaný, přívětivý), se ,vedou diskuse“, její členové s neurčitostí naznačují, že odkazuje k mnoha různým Milanům...“⁴⁶ Jeden z mladších členov skupiny, Tomáš Pospěch, má pocit, že názov skupiny sa odkazuje na spolužiaka Milana Kníže, najstaršieho člena skupiny: „Skupina byla založena v noci, já u toho nebyl, zrovna jsem tančil v místnosti u baru, odkud mne zavolali na pokoj na vytvoření společné fotografie. Vysvětlili mi, co zrovna provedli a název, že je podle nejstaršího spolužáka, který navíc zaplatil rundu.“⁴⁷ Irena Armutidisová na myšlienku, že skupina bola pomenovaná po Milanovi Kníže, reagovala nasledovne: „To už si asi taky přesně nepamatuji, už si to můžeme všichni vykládat jak chceme... ale tak nějak to bylo. Zajímavé ale bylo, že když jsme měli společnou výstavu v Bombaji, tak slovo *Milan* v Indii, v některém z indických jazyků, znamená

---

⁴⁵ Zoznam členov z katalógu skupiny Milan: *The Group "MILAN"*. Opava: Institut tvůrčí fotografie, 1999. Roky absolvovania z katalógu *Absolventi ITF FPF SU v Opavě 1991–2006*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2006.

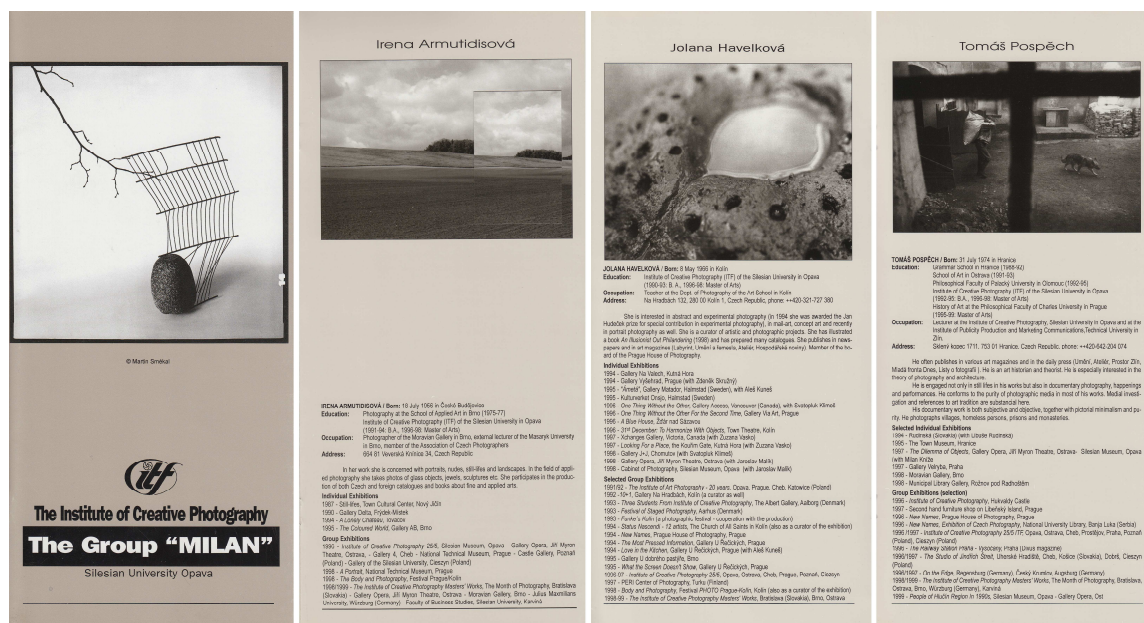
⁴⁶ Haškovcová, Marie. *Skupina Milan*. Ateliér – čtrnáctideník současného výtvarného umění. 22.1.2009, roč. 22, č. 2, s. 11.

⁴⁷ Z osobného rozhovoru s Tomášom Pospěchom dňa 4.5.2012

spolupráci, přátelství a vztahy. Byli jsme překvapeni, jak to najednou do sebe všechno zapadá.⁴⁸

Prvú spoločnú výstavu pod názvom *One's own space* tak mali v *Českom kultúrnom centre* na Konzuláte ČR v Bombaji v roku 1999. Magdalena Pažourková v tej dobe toto centrum zakladala, nakoľko jej manžel bol v Indii generálnym konzulom. Spoločná výstava jej spolužiakov tam bola prvou výstavou vôbec. Okrem členov skupiny *Milan* sa jej zúčastnili aj niektorí pedagógovia ITF: Vojtěch Bartek, Antonín Braný, Miroslav Myška a spolužiačka z bakalárskeho štúdia Jitka Váňová.⁴⁹ Väčšina vystavujúcich sa osobne zúčastnila vernisáže výstavy a v Bombaji strávili tri až päť týždňov. Tým došlo aj k istému utuženiu skupiny ako takej.⁵⁰

Obrázok 14: Ukážka z katalógu skupiny Milan vydaného k výstave *One's Own Space* v roku 1999 (Zdroj: vlastný sken katalógu)

Témou výstavy bolo *Hľadanie vlastného priestoru*, ktoré pre každého autora znamená niečo iné. Stretli sa tak vedľa seba rôznorodé fotografie počínajúc zátíšíami, cez krajiny, dokument, akt, až k abstraktným kompozíciám, ktoré realitu okolo seba zobrazovali buď verne, alebo pomocou istej manipulácie.

Irena Armutidisová vystavovala svoj prvý súbor krajín s jednoduchými motívmi zachytenými v okolí svojho bydliska. Jednalo sa o krajinu v krajine, nakoľko do každej fotografie bol vložený výrez, čím vznikol obraz duplovaný, posunutý. Súbor vznikol ešte

⁴⁸ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

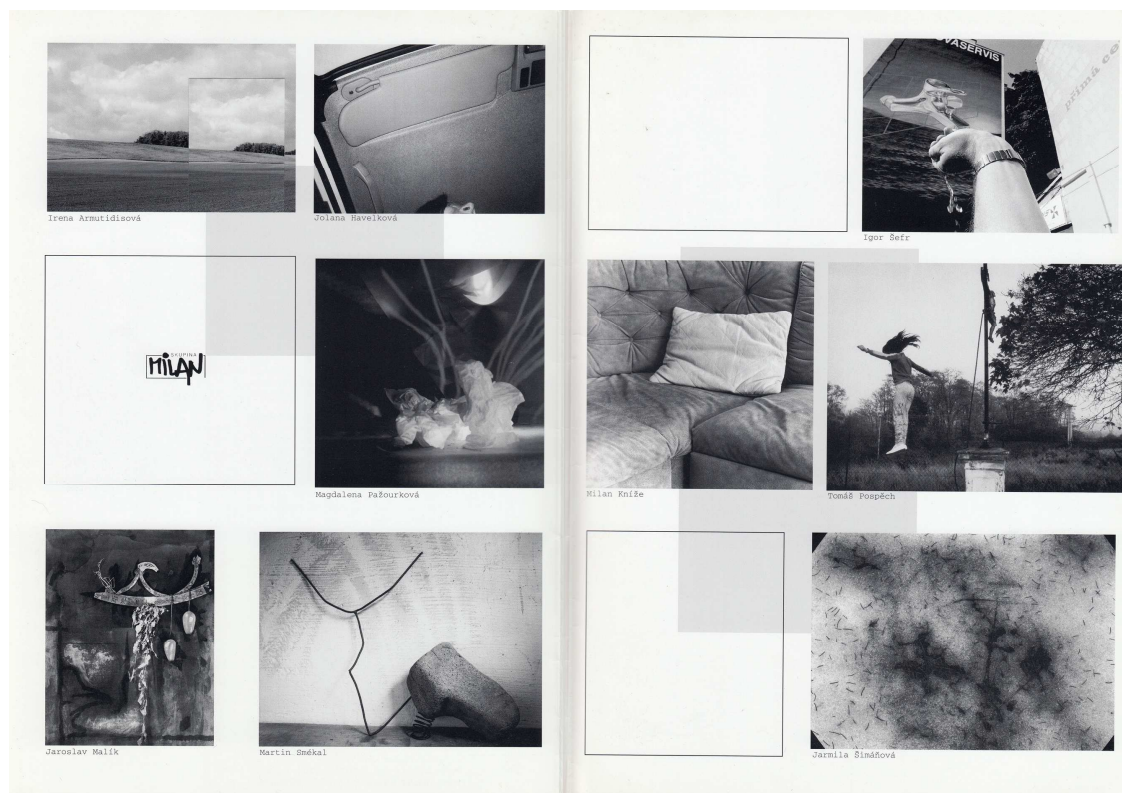
⁴⁹ Katalóg *The Group "MILAN"*. Opava: Institut tvůrčí fotografie PPF SU v Opave, 1999.

⁵⁰ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

v časoch pred digitálnou érou, jednalo sa preto o ručnú prácu s farebným filmovým materiálom.⁵¹

Iný pohľad na súčasnú krajinu predstavil Vojtěch Bartek, ktorý prispel snímkami ostravskej krajiny zničenej pôsobením priemyslu. Jaroslav Malík, Magdalena Pažourková, Martin Smékal, Jitka Váňová a Jiří Votýpka sa prezentovali zábermi často akoby z inej reality. Jolana Havelková sa predstavila abstraktnými fotografiami štruktúr symbolizujúcich životné situácie či emócie. Do výrazne konkrétnejšej roviny zabránil Milan Kníže snímkami zaznamenajúcimi podstatné detaily zo svojho života a Miroslav Myška aktmi zloženými z viacerých expozíc.

Dokumentárnu fotografiu zastúpil Antonín Braný zábermi konfrontujúcimi ľudí s moderným prostredím plným výtvarných techník; Tomáš Pospěch svojim cyklom s motívom krížov a Jarmila Šimáňová zachytením ľudských vzťahov v dedinke Dobroutov. Igor Šefr zas svojimi zásahmi rukou do reality pred objektívom vytvoril zaujímavé vizuálne vzťahy medzi popredím a pozadím.⁵²

Obrázok 15: Katalóg k výstave *Hľadání vlastního prostoru*, Moravská galerie, Brno, 2000. Zľava doprava: Irena Armutidisová, Jolana Havelková, Igor Šefr, Magdalena Pažourková, Milan Kníže, Tomáš Pospěch, Jaroslav Malík, Martin Smékal a Jarmila Šimáňová. (Zdroj: vlastný sken katalógu)

⁵¹ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 13.6.2012

⁵² Katalóg *The Group "MILAN"*. Opava: Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opave, 1999.

Výstava mala v roku 1999 reprízu v Českom kultúrnom centre vo Vilniuse a tiež v Českom kultúrnom centre v Kapskom Meste.

Kontakty s ITF ostali živé aj po absolvovaní štúdia. Členovia skupiny *Milan* sa totiž stretli na Vianoce 1999 na konzultácii na Hornej Bečve, aby spolupracovali na recesistickú výstavu v galérii *Ďaleko od baru*, kde viacero spolužiakov zachytilo fotoaparátom jednu kravu, prípadne tú istú scénu na ulici. Návštevy absolventov na konzultáciách boli v tej dobe bežnejšie, ako je tomu dnes.⁵³

Koncom roku 2000 sa konala v *Moravskej galérii v Brně* výstava pod názvom *Hľadání vlastního prostoru*. Zorganizovala ju Irena Armutidisová, ktorá v tej dobe v *Moravskej galérii* pracovala. Čo do obsahu bola výstava veľmi podobná predchádzajúcemu projektu *One's own space*. Zúčastnili sa jej všetci členovia skupiny okrem Jiřího Votýpky.⁵⁴

V spoločných aktivitách pokračovala skupina v roku 2008, kedy sa v *Galerii Artistů*, ktorú v tej dobe kurátorsky viedol Evžen Sobek, absolvent a vtedajší pedagóg ITF, členovia skupiny predstavili svojimi najaktuálnejšími prácami. V prípade Ireny Armutidisovej sa jednalo o sériu *Imaginární krajiny*, ktorá vznikla z prvých – bežne nepoužitelných – políčok farebného filmu (viď kapitola 8). Výstava mala priliehavý názov *Milan u Evžena*.⁵⁵

Dosiaľ posledná spoločná výstava skupiny *Milan* sa konala začiatkom roku 2010 v Galérii Bazilika v Českých Budějoviciach.⁵⁶ Organizátorkou projektu bola Irena Armutidisová: „*Tichá pošta* byl projekt inspirovaný známou dětskou hrou, začali jsme si navzájem zasílat fotografie s tím, že každý reagoval na tu předchozí. Vznikla z toho zajímavá výstava, jejíž výsledný dojem mohli samotní autoři spatřit až při samotné vernisáži.“⁵⁷

Hoci spoločné projekty skupiny sú skôr sporadickou záležitosťou, tak Irena Armutidisová vysvetľuje, že: „Jsme sice každý někde jinde, ale pořád... když má někdo nějakou výstavu, přednášku, tak jsme v kontaktu a dáme si navzájem vědět.“⁵⁸

Tomáš Pospěch objasňuje, že zmysel skupiny *Milan* nevidí ani tak v umeleckej, ako skôr v ľudskej rovine. Má pocit, že roky po škole sú rozhodujúce, mnohé sa vtedy láme, pretože absolvent prestáva byť motivovaný školou, chýba spoločné zdieľanie: „Mně se líbilo, že vznikla skupina *Milan*, že jsme se dali dohromady a měli jsme chuť něco společného dělat. Ale nebyli jsme jednotnou názorovou platformou, každý dělal něco jiného. Lidsky to bylo velice pěkné, že jsme se dohodli, že společně uspořádáme vý-

---

⁵³ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

⁵⁴ Katalóg k výstave *Hľadání vlastního prostoru*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2000.

⁵⁵ Informácie o výstave *Milan u Evžena*, http://www.kinoartbrno.cz/galerie/milan-u-evzena_fotograficka-skupina-milan, zábery z inštalácie a vernisáže výstavy: http://mars-ov.rajce.idnes.cz/Instalace_a_vernisaz_vystavy_fotografii_Milan_u_Evzena_v_Galerii_Artistu_22.9.2008/

⁵⁶ Informácie o výstave *Tichá pošta*, <http://www.mistnikultura.cz/ticha-posta-%E2%80%93-skupina-milan>

⁵⁷ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

⁵⁸ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

stavu v Moravskej galerii, ale ty práce, čo sa vedľa seba objavili, spolu príliš nesouviseli.“⁵⁹

A tak, aj po ukončení štúdií, sa každý z členov skupiny vydal vlastnou cestou:

Jolana Havelková pôsobí v Kolíne ako fotografka, filmárka, kurátorka a v rokoch 1999–2008 aj vysokoškolská pedagogička na *Fakulte užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně*. Od roku 1993 je spoluzakladateľkou a spoluorganizátorkou fotografického festivalu *Funkeho Kolín*.⁶⁰

Milan Kníže má fotografický ateliér v Českých Budějoviciach.⁶¹

Igor Šefr pracuje ako fotoreportér pre ČTK, pričom nejakú dobu pôsobil ako pedagóg fotografie v *Ateliéri grafického designu a multimédií* na Fakulte informatiky MU, žije v Brne.⁶²

Jaroslav Malík sa podobne ako Irena Armutidisová, popri voľnej tvorbe zátišia venuje pedagogickej činnosti – učí na *Střední umělecké škole v Ostravě* predmet *Užitá fotografie a nová média*.⁶³

Magdalena Pažourková pôsobí na *Oddělení vnějších vztahů Fakulty sociálních studií* Masarykovej univerzity v Brne.⁶⁴ Práca na tejto pozícii nie je oboru fotografie až tak vzdialená, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať, nakoľko v sebe zahŕňa usporiadavanie výstav, grafické práce a pod. Fotografii ako takej sa ale Magdalena Pažourková venuje už len sporadicky, v súčasnosti nepracuje na žiadnych väčších umeleckých projektoch.⁶⁵

Tomáš Pospěch je historik umenia, voľný kurátor, pedagóg ITF, umelec pracujúci s médiom fotografie a od roku 2008 do súčasnosti aj doktorandský študent na ITF. Žije v Prahe a Hraniciach.⁶⁶

Martin Smékal sa priebežne venuje voľnej tvorbe, ktorá súvisí s atmosférou mesta, v ktorom žije – Ostravou.⁶⁷

---

⁵⁹ Z osobného rozhovoru s Tomášom Pospěchom dňa 4.5.2012

⁶⁰ Osobná stránka Jolany Havelkovej na http://jolanahavelkova.com/j_bio.html a záznam na wikipédii http://cs.wikipedia.org/wiki/Jolana_Havelkov%C3%A1

⁶¹ Milan Kníže, informácie o živnosti, http://www.podnikatel-zivnost.com/ico_cr/60848111/mga-milan-karel-knize

⁶² Kolektív autorov. *10 let ateliéru grafického designu a multimédií*. Brno: Fakulta informatiky MU, 2010.

⁶³ Magdalena Cónová. *Jaroslav Malík - Fotograf pravděpodobný*. Bakalárska diplomová práca. ITF FPF SU v Opave, 2008, dostupné na http://www.jaroslavmalik.cz/down/Jaroslav_Malik.pdf

⁶⁴ Informácie o Magdalene Pažourkovej na webe MU: <http://www.muni.cz/people/239705?lang=cs>, krátky rozhovor o jej práci na FSS MU: <http://casopishalas.cz/clanek/zobrazit/101>

⁶⁵ Z e-mailovej komunikácie s Magdalénou Pažourkovou dňa 12.7.2012

⁶⁶ Osobná stránka Tomáša Pospěcha, <http://www.pospech.com/>

⁶⁷ Základné informácie o Martinovi Smékalovi: <http://www.sca-art.cz/artists/list/128.htm>, informácie o jeho tvorbe: <http://www.galerie7.cz/archiv/2004/2004-10-26-martin-smekal/>

Jarmila Šimáňová, v súčasnosti Hušková, sa dokumentárnej fotografii po ukončení štúdia venovala príležitostne, od roku 1996 pracovala v *Ústavu sociální péče Horní Maxov*, kde dokumentovala život mentálne postihnutých.⁶⁸ Následne absolvovala štúdium záhradnej architektúry, ktorej sa venuje dodnes – vydáva publikácie z oboru⁶⁹ a vyučuje na *Základnej škole Liberec*.⁷⁰ Fotografii sa už príliš nevenuje.

Jiří Votýpka sa vo svojej voľnej tvorbe stále venuje zátišiu. Desať rokov pôsobil ako externý pedagóg ITF, kde vyučoval digitálnu fotografiu. Digitálnymi médiami sa venoval aj vo svojom profesnom živote, v súčasnosti ako majiteľ firmy NORITEK s.r.o.⁷¹ sa zaoberá dovozom a distribúciou výrobkov a spotrebného materiálu pre spracovanie fotografií.⁷²

Každý člen skupiny *Milan* je dnes už niekde inde, spoločných projektov je pokromne a skupina má skôr funkciu sociálnu než umeleckú. Väčšina z členov skupiny si ale stále šliape svoju cestičku vo svete fotografie, či už ako voľný alebo užitý fotograf, pedagóg, či kurátor.

---

⁶⁸ Informácie o projekte *Náš svět*, dokumentujúci svet postihnutých, na ktorom pod vedením Jindřicha Štreita spolupracovala aj Jarmila Šimáňová, <http://web.quick.cz/propojeniobrazem/ecce.htm>

⁶⁹ Učebnica *Okrasné dřeviny* – spoluautorka Jarmila Hušková, <http://www.environmentalni vychova.estranky.cz/clanky/06.-ucebnice-okrasne-dreviny/>

Absolventská práca Jarmily Huškovej na *Vyšší odborné škole zahradnické*, Mělník, http://www.zas-me.cz/download/cena_reditele_skoly_2009a.pdf

⁷⁰ *Základní škola Liberec*, <http://www.zsnamestimiru.cz/zamestnanci-skoly/>

⁷¹ Profil Jiřího Votýpka na LinkedIn, <http://cz.linkedin.com/in/jirivotypka>

⁷² Webová stránka firmy NORITEK s.r.o., <http://www.noritek.cz/>

7. Voľná tvorba – akty

Voľnej tvorbe sa začala Irena Armutidisová ucelenejšie venovať počas štúdia na *Institutu tvúrčí fotografie*. Ako je spomenuté v kapitole 5, ITF jej poskytol potrebné podnety, inšpiráciu, predstavu o tom, ako systematicky tvoriť súbory v cykloch a dôležité kontakty.

Prvým výraznejším súborom tak bola jej praktická magisterská práca, v ktorej nadviazala na predmet *Akt*, ktorý na ITF v tej dobe vyučoval Miloslav Stibor, známy český fotograf aktu. Irena Armutidisová si zvolila ako motto svojej práce výrok Pabla Picassa: „Věřím v neotřesitelnou víru ve výraznou sílu lidského těla a neutuchající úctu ke vznešenosti nahoty.“ Fotografovala preto mužov zo svojho okolia bez šiat, avšak v prostredí, ktoré je im prirodzené, v ktorom sa bežne pohybujú. Súbor vznikol v rokoch 1996–1998 a po technickej stránke sa jednalo o klasické čiernobiele zväčšeniny z negatívov 6 x 7 cm.

Obrázok 16: Z cyklu *Mužské akty* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Irena Armutidisová zachycuje mužov v pohľade priamo do kamery, čím nadväzuje na odkaz Augusta Sanderu, ktorý podobným spôsobom zmapoval nemeckú spoločnosť začiatku 20. storočia.⁷³ Fotografie Ireny Armutidisovej sa tak, podobne ako Sanderove, vyznačujú aj sociologickou rovinou. Obdobne sa k jej fotografiám vyjadril aj Miloslav

---

⁷³ Birgus, Vladimír. *Informatorium II*. (Fotografie.) Praha: Mladá fronta, 1984. S. 38-39.

Stibor: „Akty nahých mužů, všech věkových kategorií v jejich přirozeném prostředí, počínaje malým hošíkem ve svém pokojíčku a končící starým, stejně zranitelným, bezejmenným člověkem bez domova, je fotografickým souborem výjimečným nejen po stránce obrazové, ale má i výjimečnou vypovídající hodnotu společensko-sociologickou.“⁷⁴

Obrázok 17: Z cyklu *Mužské akty* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

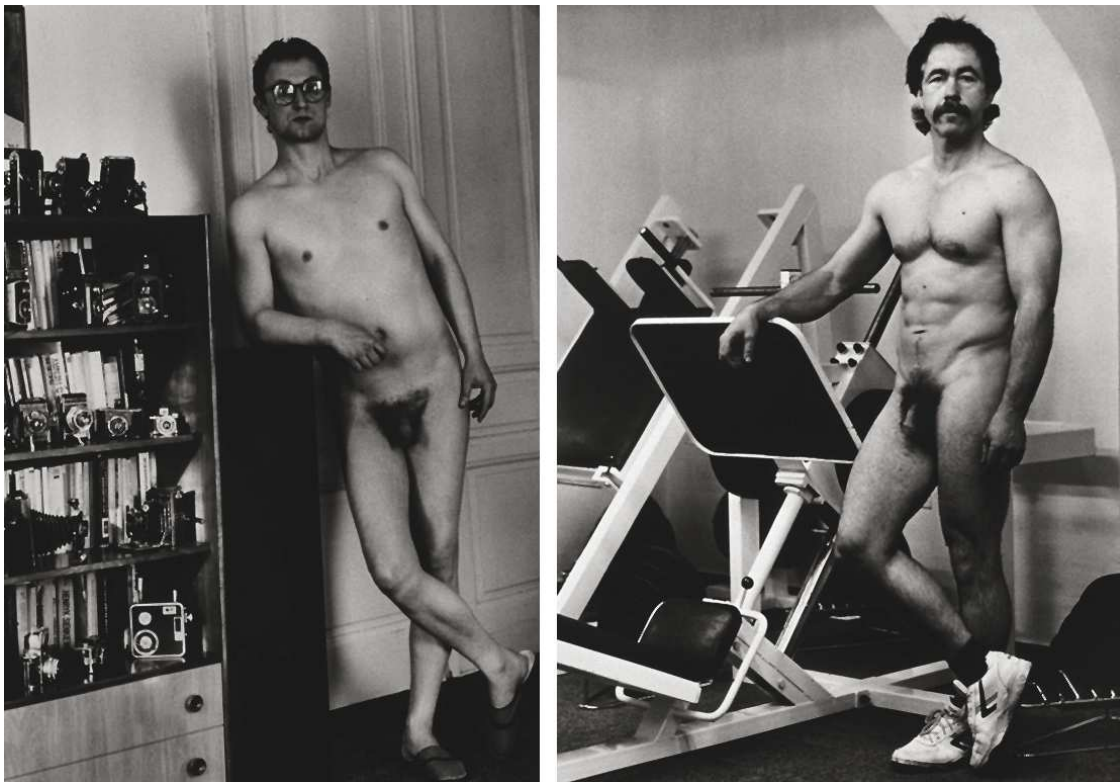
Sanderov princíp Irena oživila pomocou aktu, a to nie toho klasického, ktorý si väčšina laickej verejnosti predstaví pod pojmom *akt*, t.j. príťažlivé zachytenie krásnej mladej ženy. Fotografovala akt mužský, a aby toho nebolo málo, tak ani nie príliš ľúbivý, nakoľko zobrazovala mužov našej spoločnosti takých akí sú, bez prikrášľovania a v ponožkách. Tým jednak podtrhla onú sociologickú a psychologickú rovinu týchto fotografií, a zároveň zvýšila ich atraktivitu. Zobrazila totiž to, čo sa v českej fotografii dovtedy príliš nevidelo. Toto pravdepodobne tiež prispelo k úspechu tohto cyklu a k jeho zaradeniu do publikácie *Akt v českej fotografii*⁷⁵, ktorá vo výstavnej podobe v rokoch 1999–2004 obletela veľkú časť (nielen) Európy.

Je treba podotknúť, že mužské akty sa objavili v českej fotografii už aj predtým, aj keď príliš obvyklé neboli. Tak napríklad František Drtikol do svojich premyslených

⁷⁴ Autor textu: Miloslav Stibor. Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilitačného konania

⁷⁵ Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Akt v českej fotografii*. Praha: Kant, 2000.

kompozícií občas zapojil aj mužské modely. V mezivojnovom období boli mužské akty vo svete pomerne populárne, zameriavali sa ale na fotografie nahých a polonahých tiel vytrénovaných športovcov, ktoré v USA, ako aj v totalitných režimoch tej doby propagovali zdravie, silu a odhodlanosť. V Československu sa podobné zábery objavovali v menšej miere v dielach už spomínaného Františka Drtikola, ale aj Josefa Osičky, Josefa Větrovského, ateliéru Störmiger, žiakov *Státní grafické školy*, Jindřicha Hatláka a Rudolfa Schneidera-Rohana. Jemné fotografie svojho budúceho manžela Jaroslava Rösslera zachytila aj Drtikolova žiačka Getruda Fischerová.⁷⁶

Obrázok 18: Z cyklu *Mužské akty* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Zobrazenie ľudského tela – či už mužského alebo ženského – realisticky a bez príkras bolo ešte v 40. rokoch 20. storočia v Československu pomerne vzácné, o čom svedčí vtedajší názor Václava Jírů, ktorý vo svojej knihe *Zrcadlo života* napísal: „Je a bylo málo umělců, kteří se nebáli zobrazovat i ženy nehezké, tlusté nebo hubené, byl jenom jeden Rembrandt, který dovedl i neforemné ženy namalovat tak, že jejich akty nejenom nevzbudí odpor, ale jsou krásné. Jsou krásné proto, že Rembrandt dovedl i obrazům nevzhledných těl vdechnout život, kouzlo skutečnosti a pravdivosti, že nic na jejich nevzhlednosti nezastíral. (...) Nevím, zda máme mezi sebou fotografického Rembrandta; přiznáváme, že jsme starých nebo zvláště nevzhledných těl dosud neviděli (kromě dokumentárních snímků afrických domorodců a domorodek). Napadá nás však,

⁷⁶ Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2000. S. 10 a 14.

že i takové akty by bylo možno fotograficky tvořit. Naším výtvarným prostředkem je přeci světlo, jež bylo i Rembrandtovi hlavním pomocníkem.“⁷⁷

Výraznější nástup takéhoto přístupu k aktu si ale musel kvůli režimu počkat až do 70. rokov. V tej dobe sa začína výraznejšie rozvíjať aj akt mužský, a to navzdory názoru Jána Šmoka (*Akt vo fotografii*, 1969), že mužské telo má neprekonateľný defekt – vlastné pohlavné orgány, ktoré vo výtvarne pojatom fotografickom akte pôsobia ako výtvarne neštylizovaný rušivý prvok.⁷⁸

Obrázok 19: Z cyklu *Mužské akty* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

A tak sa mužský akt objavil v dielach viacerých autorov, ako napríklad Jana Saudka, či Clifforda Seidlinga. Od 80. rokov sa nahé mužské a chlapčenské telá vo väčšej miere vyskytovali v prácach slovenských študentov pražskej FAMU Tona Stana, Vasila Stanka, Mira Švolíka, Rudy Prekopa, Kamila Vargy a ďalších predstaviteľov druhej vlny inscenovanej fotografie. Tieto diela boli často veľmi originálne, plné humoru, irónie, či erotiky. Mužským aktom sa venovali v Česku viacerí autori, avšak k sociologickému aktu Ireny Armutidisovej sa najviac priblížil Ján Rečo svojim súborom *Nahaté portréty* v 80. rokoch.⁷⁹

⁷⁷ Jírů, Václav: *Zrcadlo života*. Praha: Sfinx, 1949. S. 138-139. (In *Akt v české fotografii*, S. 17.)

⁷⁸ Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2000. S. 22.

⁷⁹ Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2000. S. 22-24.

Irenina spolužiačka na ITF Jolana Havelková tiež vytvorila pozoruhodné akty mužov a žien, ktoré boli ale podobne ako zábery Jána Reča fotografované na neutrálnom pozadí a tým pádom zdôrazňovali viac psychologickú než sociologickú rovinu.

Vo svetovej fotografii by sme tiež našli niekoľko príkladov autorov zameraných na sociologické portréty bez šiat: Elliot Erwitt a jeho zábery nudistov; Diane Arbusová so svojimi naturalistickými fotografiami obyvateľov nudistického tábora či Annie Leibovitzová a jej portréty neoblečených celebrit.⁸⁰

Značnú podobnosť s fotografiami Ireny Armutidisovej majú zábery Grega Friedlera, ktorý vo svojich publikáciách *Nahý New York* (1997), *Nahé Los Angeles* (1998), *Nahý Londýn* (2000) a *Nahé Las Vegas* (2008)⁸¹ zachycuje tých istých ľudí oblečených a nahých na prevažne neutrálnom pozadí.⁸² Jedinou informáciou pre diváka je povolanie a vek portrétovaného. Na rozdiel od Ireny Armutidisovej títo ľudia nemajú žiaden vzťah k prostrediu, v ktorom sú zachytení, a tak ide viac o antropologickú, než sociologickú štúdiu. Možno sa preto domnievať, že fotografie nahých mužov Ireny Armutidisovej, ktoré kombináciou dokumentárnej a inscenovanej fotografie, fotografického portrétu a aktu jedinečným a veľmi originálnym spôsobom mapujú mužskú spoločnosť.

Irena Armutidisová v roku 1996, t.j. ešte pred vznikom súboru *Mužské akty*, vytvorila súbor *Jarní*. Jedná sa o rozostrené výrazne farebné fotografie chlapca v prírode. Fakt, že súbor vznikol ešte pred sériou *Mužské akty*, môže byť pomerne podstatný. Keby tomu bolo naopak, tak by sa dal súbor *Jarní* pokladať za krok späť. Niektoré snímky sú výrazne rozmazané, a tým sú nositeľmi istej lyrickej nálady, možno až príliš lyrickej a romantickej. Na druhú stranu iné, menej rozmazané zábery majú v sebe istý nepokoj, predovšetkým vďaka vzpurnému, zamračenému postoju chlapca a vďaka odhaleniu intímnych partií. Ťažko sa je preto naladiť na nôtu autorky, ktorá sa o tomto cykle vyjadrila: „Nahé telo a jeho umělecky zachycená intimita osvobozuje, obohacuje a ilustruje obraz běhu světa a stává se tak „nahým“ poselstvom umění a zastihuje vulgaritu všech tabu.“ Nahota na snímkach *Jarní* pôsobí znepokojujúcejšie, než na snímkach súboru *Mužské akty*, kde sa javí ďaleko prirodzenejšie. Modely mužských aktov sú uvoľnené, zatiaľ čo chlapec v súbore *Jarní* je stiesnený, či nahnevany. Zdá sa, že sa v danej situácii necíti príliš dobre.

---

⁸⁰ Recenzia k výstave *Karel Špouitl: Motorkáři*, Galerie Velryba, 2002, autor textu Vladimír Birgus, <http://www.photorevue.com/phprs/view.php?navezclanku=&cislocclanku=2002112502>

⁸¹ Životopis Grega Friedlera na jeho webových stránkach, http://www.friedlerthinking.com/gregfriedler_resume.pdf

⁸² Ukážky z nahých portrétov Grega Friedlera na jeho webovej stránke, http://thenaked.co/#/offerings/naked-new-york/nyy_9

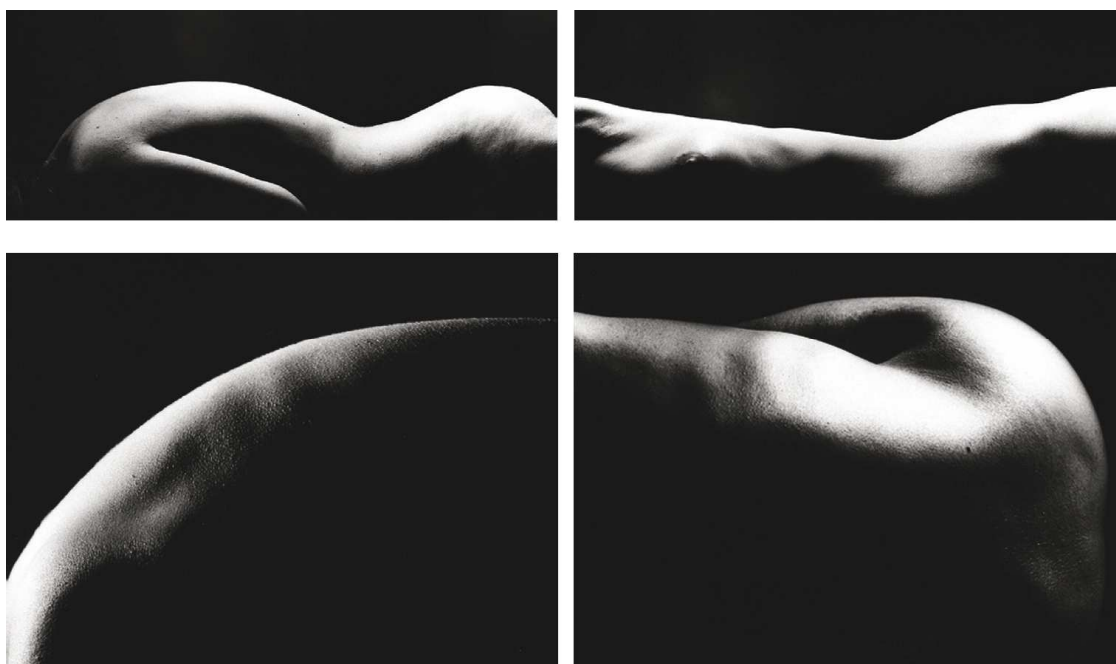

Obrázok 20: Z cyklu *Jarní* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

V roku 1999, t.j. po cykle *Mužských aktov*, vznikla séria fotografií *Nová krása starých slastí* s podtitulom *Pocta M. Stiborovi*. Tým chcela Irena Armutidisová vzdať hold svojmu učiteľovi z ITF, Miloslavovi Stiborovi, ktorý sa od polovice 60. rokov venoval fotografovaniu ženských aktov, čím sa zapísal do histórie českej fotografie. Vrcholom jeho tvorby je cyklus *15 fotografií pro Henryho Millera* z rokov 1968–1969, ktorý sa výrazne odlišoval od vtedy prevládajúcej neerotickej línie českého aktu zobrazujúcej ideálne tvary ideálnej ženy. Miloslav Stibor naproti tomu zachycoval skutočnú ženu z mäsa a kostí, ženu plnú vyzývavosti a túžby: „Snímky fragmentů ženských těl, vystupujících v dramatickém osvětlení ze tmy, se vyznačují smyslností i určitou neuhlazeností, projevující se třeba až v naturalistickém zobrazení ochlupení a zdrsnělé pokožky,“ popisuje Vladimír Birgus.⁸³

⁸³ Birgus, Vladimír. Úvodný text v katalógu *Miloslav Stibor: Fotografie 1960–1970*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2006.

Irena Armutidisová sa týmto postupom inšpirovala pri vlastných fotografiách ženských aktov, kde taktiež pomocou výrazného bodového osvetlenia necháva z tmy vystupovať obrysy ženského tela s výraznou štruktúrou pokožky. Irena aktom ale nedáva erotický podtext, viac ju zaujíma linka, tvar a štruktúra, vďaka ktorým vytvára akési aktykrajiny. Ako aj samotná autorka priznala, cieľom nebolo vytvoriť niečo objavné, zjavný je vplyv Miloslava Stibora, ktorý navyše používal vo svojich fotografiách o niečo prepracovanejšie svetlo. Je ale dosť možné, že táto inšpirácia veľikánom českej fotografie aktu mohla mať vplyv na Ireninu tvorbu, keďže v tomto období začala intenzívne hľadať tvary, linky a štruktúry nielen v krajine ľudského tela, aj v skutočnej krajine okolo nás (viď kapitola 8).

Obrázok 21: Z cyklu *Nová krása starých slastí* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Súbor *Mužské akty* vznikol len pomerne krátku dobu, nakoľko ako sa samotná autorka humorne vyjadrila: „Muži došli.“⁸⁴ Napriek tomu je možné súhlasiť s názorom, že sa jedná o najvydarenejší z Ireniných súborov aktov a možno dokonca fotografických cyklov vôbec. Svojím sviežim, moderným a možno občas aj trochu úsmevným zobrazením mužov rôznych vekových kategórií a profesných zaradení vytvorila cyklus, ktorý zaujme takmer každého a preto je právom zaradený do projektu *Akt v českej fotografii*.

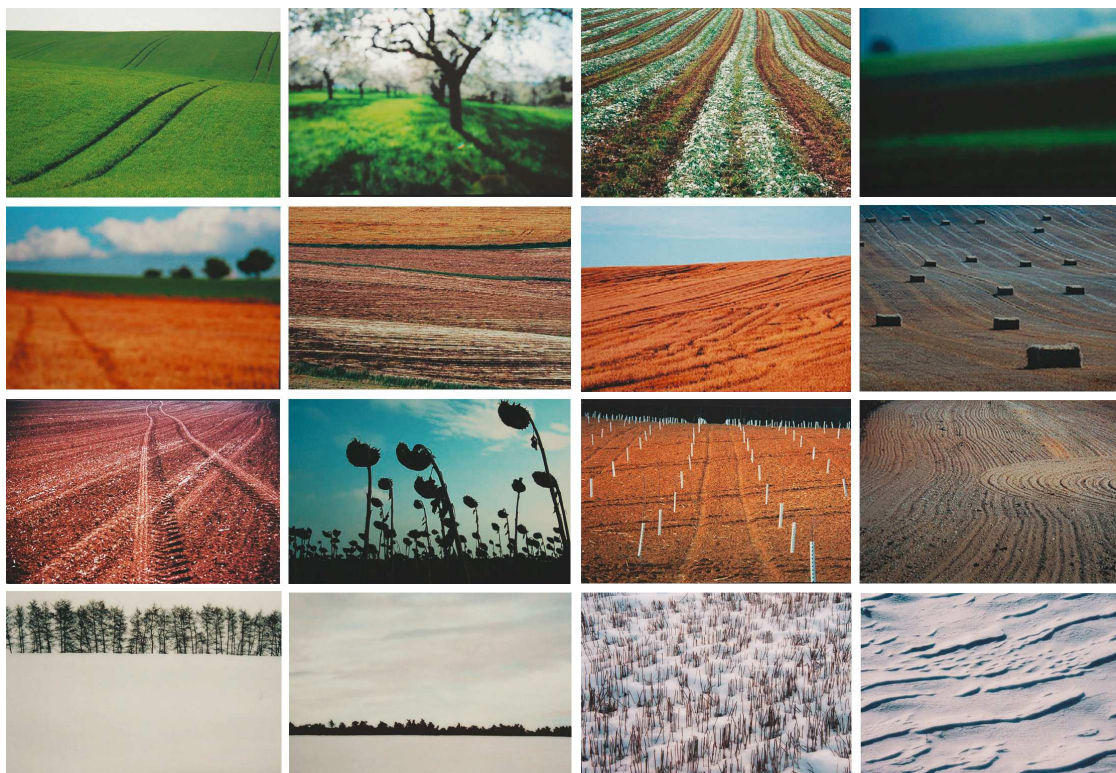
---

⁸⁴ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

8. Voľná tvorba – krajiny

Irena Armutidisová nikdy neobľubovala klasickú reportážnu, živú fotografiu, pri ktorej človek musí byť vždy v pohotovosti. Radšej nad fotografiou premýšľa, necháva si na ňu čas. Pokojná krajina sa preto ponúka ako vhodný motív. Nedá sa ale povedať, že by ju odjakživa príroda priťahovala, ako sa sama vyjadrila: „K fotografovaniu krajiny se musí dospět a dozrát. Sama bych nikdy netušila, že to bude právě krajina, která se stane objektem mého fotografického zájmu a tvorby.“⁸⁵

Počas každodenných ciest autobusom z Veverských Knínic do Brna a späť si totiž začala všímať prírodnú krajinu okolo seba, a tak vznikol prvý krajinný súbor: „Ono to tak nějak zrálo postupně tím, že jezdím každý den do práce autobusem, kde je člověk o něco výš nad horizontem, vidí okolní krajinu jako na dlani a navíc v různém čase a osvětlení. Začala jsem se na ta místa vracet a najednou se to začalo postupně skládat, a byl tak položen základ k cyklu *Za humny*.“⁸⁶

Obrázok 22: Zachytenie štyroch ročných období v cykle *Za humny*
(Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

⁸⁵ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

⁸⁶ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

Od konca 90. rokov tak vzniklo niekoľko súborov krajín, prvým z nich bol *Za humny*, nasledovali *Zimní krajiny*, ďalej *Meziprostor* a *Intimní krajina*. Jedná sa o rozsiahle súbory, v prípade cyklu *Za humny* v priebehu niekoľkých rokov vzniklo skoro osemdesiat fotografií. Nedá sa preto povedať, že by išlo o nejakú krátkodobú činnosť, Irena Armutidisová sa začala krajine venovať koncepčne.

Cyklus *Za humny* s podtitulom *aneb pocta moravskému poli* zachycuje krajinu „za humny“, ako sa ľudovo označuje krajina za posledným domom dediny. V tomto prípade je onou dedinou obec Veverské Knínice. Zvlnená krajina predhoria Vysočiny je zachytená v priebehu všetkých štyroch ročných období; polia, lány a horizonty sú hlavnými stavebnými prvkami. Irena Armutidisová minimalizuje krajinu na základné tvary, pracuje so štruktúrou, plochou a farbou, nebojí sa manipulovať aj s neostrosťou. A tak, ako sa vyjadril Aleš Kuneš: „Snímky jsou v minimalizaci počtu snímaných objektů bez zřetelné dominanty více podobné zvětšeným detailům.“⁸⁷ Monochromatická farebnosť je špecifická pre mnohé snímky, cyklom sa totiž prelína jar, leto, jeseň a zima. Jar symbolizuje farba zelená, leto je zlatavé, jeseň hnedá a zima biela.

Obrázok 23: Z cyklu *Za humny* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Zimné snímky Irena rozvinula do samostatného cyklu *Zimní krajiny*, na ktorom pracuje od roku 2000. Zredukovanie farebnosti na valéry medzi čiernou a bielou v tomto súbore o to viac podčiarkuje štruktúru zachytenú na záberoch zasnežených polí. Tou

---

⁸⁷ Kuneš, Aleš. Úvodný text v katalógu k výstave *Za humny*, Ostrava: Galerie Chagall, 2006.

štruktúrou sú väčšinou „nejrůznnejší zväčšené fragmenty rastlin – ulámaná a uschlá stébla travín s jejich detailní strukturou, trs zmrzlých plodů apod. jako vzpomínka na to, co ještě před několika měsíci rostlo a kvetlo...“⁸⁸ Na druhej strane, pod snehovú pokrývku sa veľa skryje, vďaka čomu mnohé snímky vynikajú výraznou jednoduchosťou, kedy obraz pozostáva len z dvoch odtieňov sivej, oddelených horizontom.

Obrázok 24: Z cyklu *Zimní krajiny* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Snímky Ireny Armutidisovej zachycujú prírodnú krajinu obrábanú človekom. Ľudskú prítomnosť je tak cítiť na mnohých snímkach, v rovnomerných brázdach po strojoch, úhladne poskladaných balíkoch obilia, hraničných plotoch, či občas aj elektrických drôtoch. Človek ako taký sa ale ani na jednom zo záberov nevyskytuje. Na dôvod, prečo tomu tak je, Irena Armutidisová odpovedala nasledovne: „Nedovedu si predstaviť, jak bych s člověkem v krajině pracovala. Je to opravdu o struktuře, o celku a detailu, o ploše a horizontu, o měřítku, prostě o krajině jako takové. Člověk je v mé krajině navíc.“⁸⁹

⁸⁸ Klimeš, Martin. Úvodný text k výstave *3+1/ Armutidis, Chatrný, Valoch + Armutidisová* / Dům umění, Opava, 2005. Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

⁸⁹ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

Obrázok 25: Z cyklu *Zimní krajiny* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Najbližšie sa k človeku a jeho činnosti v krajine dostala Irena v cykle *Meziprostor*, v ktorom od roku 2007 účelne zachycuje rôzne prírodné architektonické prvky vytvorené človekom. Sú nimi viac či menej úhladne naskladané balíky sena, ale predovšetkým posedy najrôznejšieho druhu. Tieto rozľadné poľovníkov a lesníkov „jsou identifikátory konkrétných miest v rozľadnej krajine. Autorku možná priťahuje zvláštna atmosféra týchto rozporuplných miest, ktorá v sobe pro nezasväcené skrývajú tajemství, syrovost a podivný smutek a vzrušení. Irena Armutidisová je tak pozorovateľkou na pomyslné „čekané“, jako lovec čeká na svou „kořist“ drží se v pozadí a je trpělivá.“⁹⁰ Zábery sa vyznačujú špecifickou náladou: „Fotografie Ireny Armutidisové prostupuje atmosféra krajiny v podivné živelnosti, prchavosti chvíle i jakési posvátné státnosti bezčasí. Je zde ticho a klid.“⁹¹

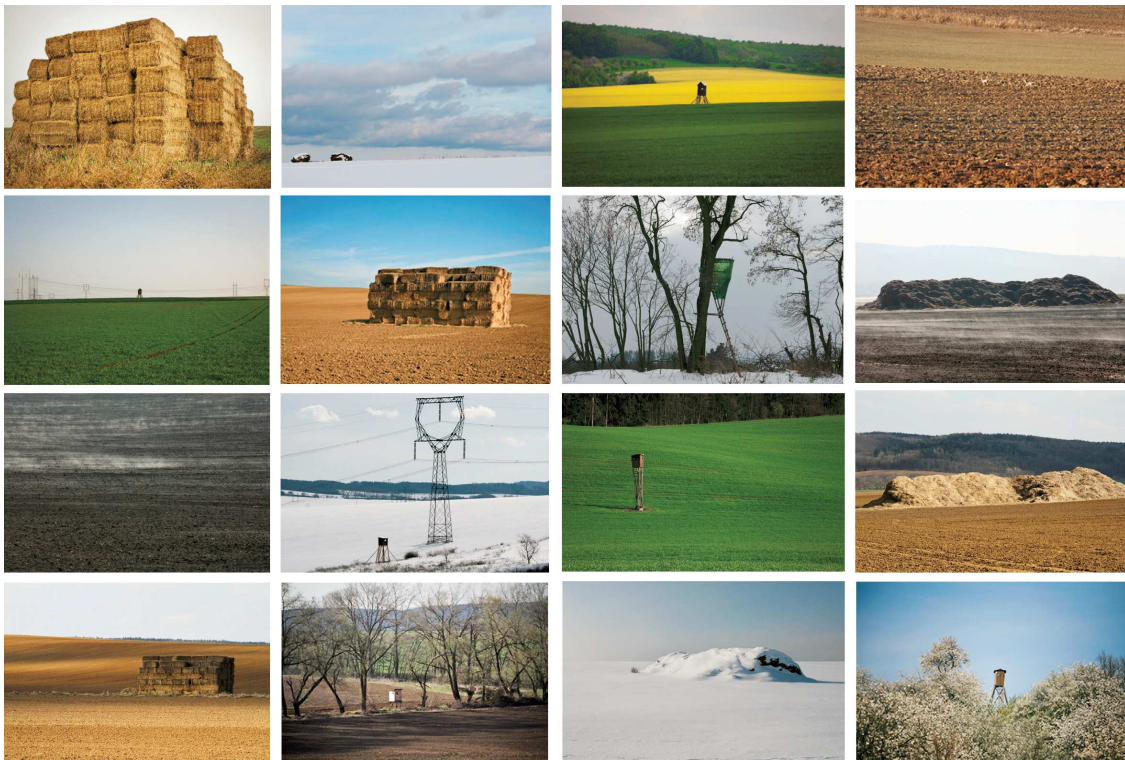
⁹⁰ Skřebská, Renata. Úvodný text v katalógu *V meziprostoru*, k výstave *Meziprostor* (spolu s Nikosom Armutidisom), Výstavní síň Synagoga, Městské muzeum a galerie v Hranicích 2010.

⁹¹ Skřebská, Renata. *Meziprostor*. Ateliér – čtrnáctideník současného výtvarného umění. 21.10.2012, roč. 23, č. 21, s. 5.

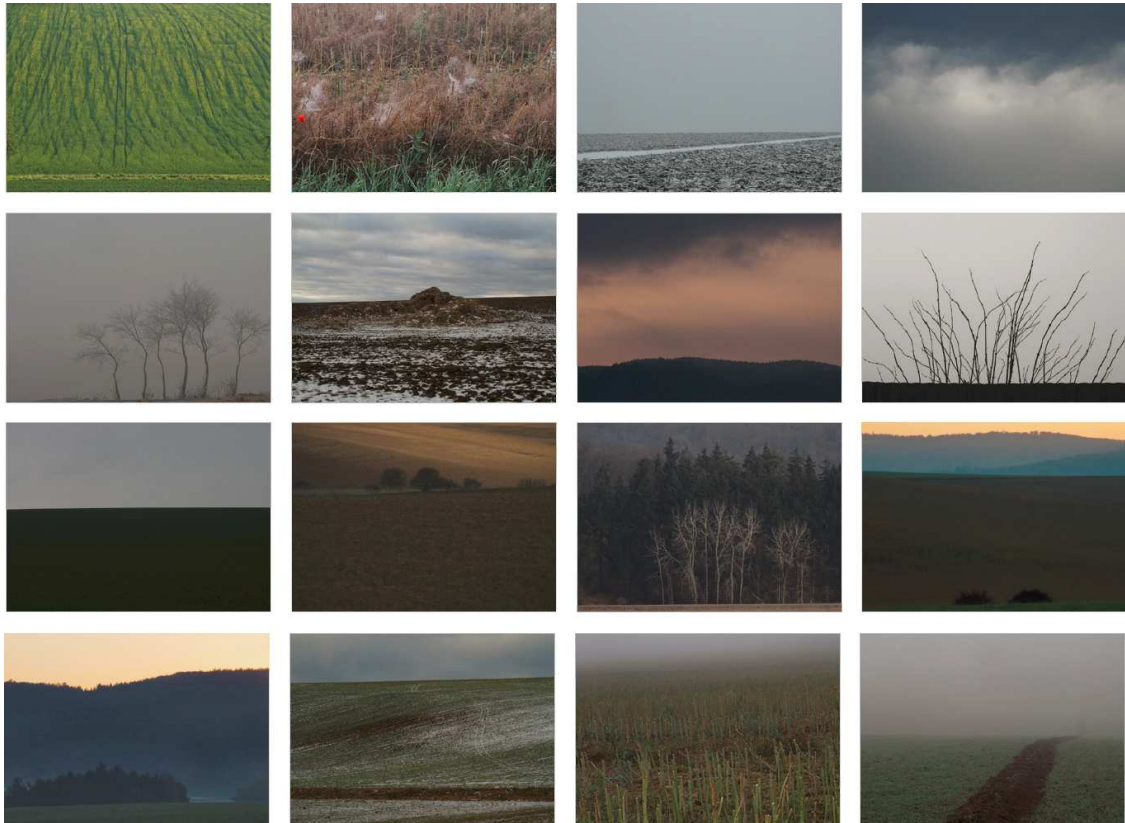

Obrázok 26: Z cyklu *Meziprostor* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 27: Z cyklu *Meziprostor* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Zatiaľ posledným cyklom krajín je súbor *Intimní krajina*, ktorý Irena rozvíja od roku 2010. Tieto zábery sa vyznačujú ešte výraznejšou atmosférou než predchádzajúci cyklus. Zachytením krajiny počas špecifických atmosférických podmienok vytvorila Irena Armutidisová dojem krajiny, ktorá skrýva svoje intímne tajomstvá.

Obrázok 28: Z cyklu *Intimní krajina* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Irena Armutidisová nebola so svojim minimalistickým prístupom ku krajine prvá. Taliansky fotograf Franco Fontana⁹² už začiatkom 60. rokov prezentoval svoje zábery krajín, v ktorých objavoval krásu jednoduchých tvarov a harmóniu niekoľkých málo farieb.⁹³ Krajiny Franca Fontana⁹⁴ sa vyznačujú výraznou, až neprirodzenou farebnosťou. Snímky pôsobia, akoby ani nepochádzali z tohto sveta, ale z magického sveta rozprávok, či z pod štetca zručného maliara. Hoci Irena Armutidisová sa vo svojich snímkach neodvoláva na žiadne konkrétne prvky moravskej krajiny, český či slovenský divák cíti, že zobrazovaná krajina je „naša“. Armutidisovej snímky sú civilnejšie, dokumentárnejšie, je

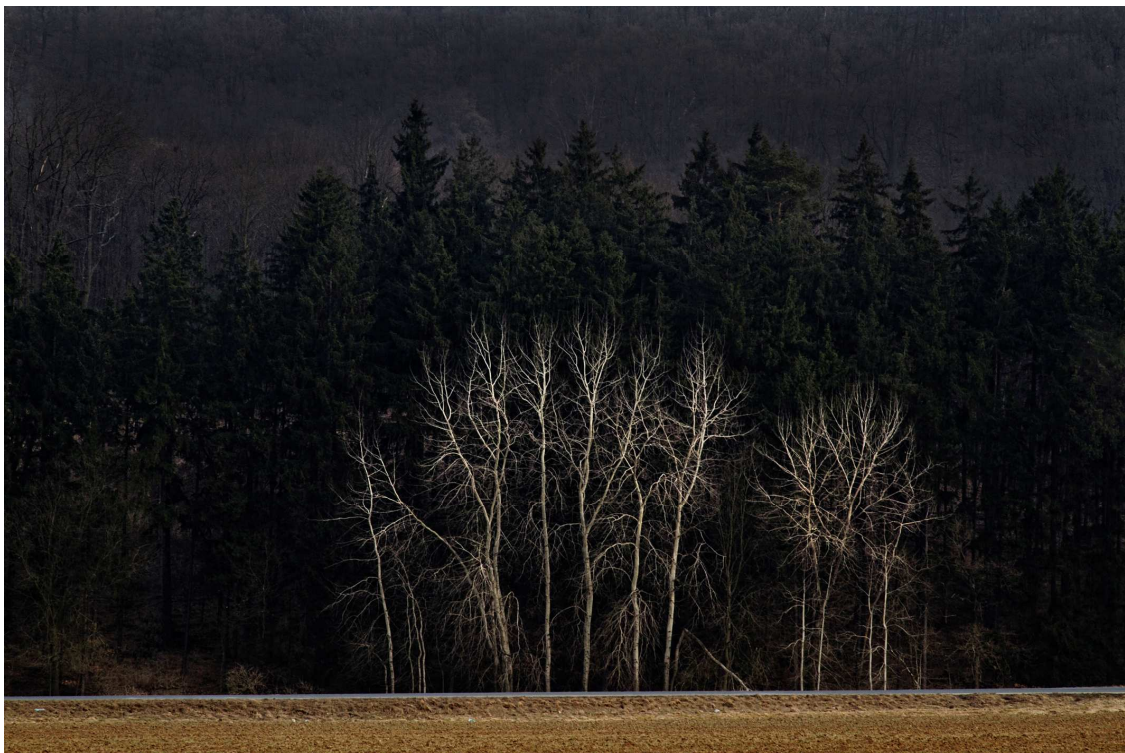
⁹² Viac informácií o fotografovi Francovi Fontana na wikipédii, http://en.wikipedia.org/wiki/Franco_Fontana

⁹³ Birgus, Vladimír. *Informatorium II. (Fotografie.)* Praha: Mladá fronta, 1984, str. 25.

⁹⁴ Fotografie Franca Fontana v *Robert Klein Gallery*: <http://www.robertkleingallery.com/gallery/?level=search&searchterms=franco+fontana>

z nich viac cítiť zem a prírodu ako takú. Franco Fontana sa svojim prístupom zamerával viac na výtvarnú stránku výsledného obrazu.

Slovenský fotograf Dušan Slivka v rokoch 1972–2000 rozvíjal svoj rozsiahly cyklus *Krajina*. Odmietol romantické poňatie krajiny, toľko populárne v slovenskej fotografii 70. a 80. rokov, a tým zásadne obohatil slovenskú krajinársku tradíciu. Jeho cyklus krajín je nemálo podobný fotografiám Ireny Armutidisovej: „Jeho základom je takmer monochromatické vnímanie farebnosti, popretie iluzívnosti priestoru, minimalizmus, odhaľujúci v snímkach čosi ako „prakrajiny“ (...) O Slivkových snímkach platí, že sú v princípe zmyslovou abstrakciou a je zrejmé, že keby autor v minimalizujúcej štylistike pokročil o kúsok ďalej, krajina by sa zmenila na geometrické vzorce,“ vysvetľuje Aurel Hrabušický a Václav Macek.⁹⁵

Obrázok 29: Z cyklu *Intimní krajina* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Minimalistické motívy krajiny, prácu so štruktúrou, tvarom a farbou môžeme nájsť aj vo fotografiách českého fotografa Jana Ságla. Podobne ako Irena Armutidisová, aj on trávi v krajine veľa času, ako sa sám vyjadril: „Krajinu jde dělat jen tehdy, když tam člověk dlouho je. Pod náporom situace. Anebo i jinak - někdy si ji vymyslím, a pak ji hledám.“⁹⁶ V rokoch 1984–2007 mu vyšlo päť fotografických publikácií, vo viacerých

---

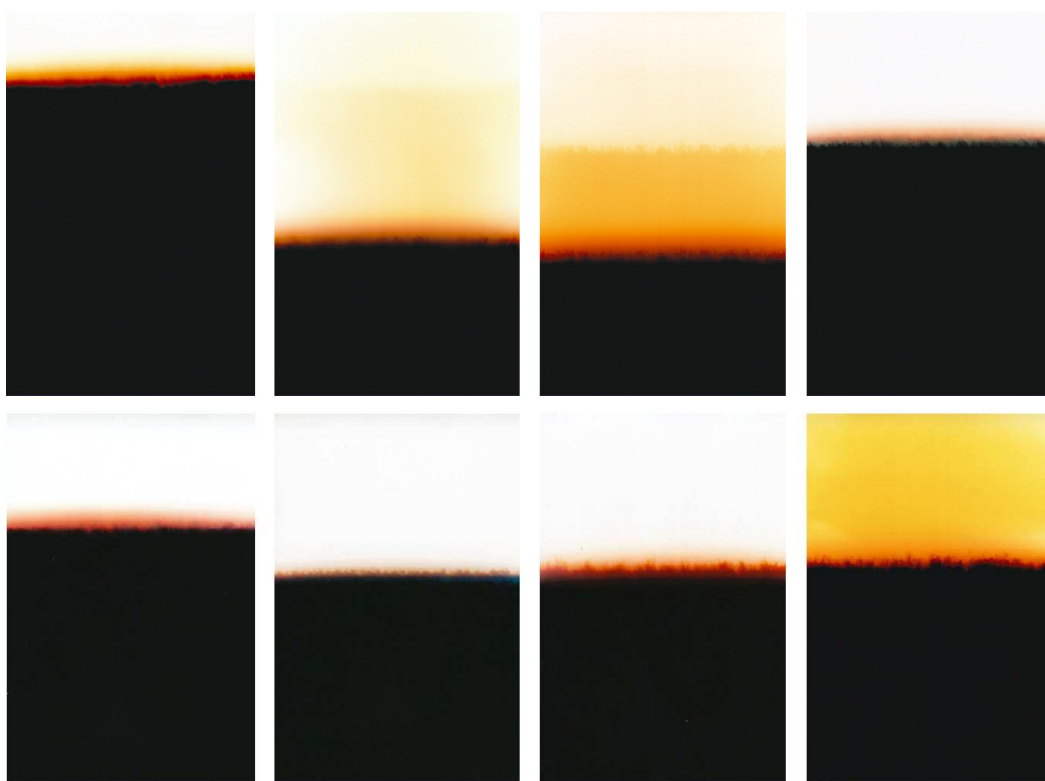
⁹⁵ Hrabušický, Aurel; Macek, Václav. *Slovenská fotografia, 1925–2000 : moderna - postmoderna – postfotografia*. Bratislava: Slovenská národná galéria, 2001.

⁹⁶ Melicharová, Tereza. *Jan Ságl*. Absolventská práca Pražskej fotografickej školy. Praha, 2007. Dostupné aj na wikipedii: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_S%C3%A1gl

z nich nájdeme zábery veľmi podobné jednoduchým krajinám Ireny Armutidisovej.⁹⁷ Tieto snímky ale v žiadnej z týchto publikácií neboli spracované do takej ucelenej podoby, akú im dala práve Irena Armutidisová.

Irena Armutidisová spočiatku zachycovala svoje krajiny na klasické médium stredného formátu či kinofilmu. Postupne ale aj ona prešla k digitálnej fotografii, aj keď nerada: „Když si vzpomenu jak se mi asi před patnácti lety dostal do ruky první digitální přístroj, tak jsem si říkala, no tak to se snad už učit nebudu, do důchodu vydržím s klasikou a s digitálem se nepotkám. Opravdu, technika jde tak obrovským způsobem dopředu, pamatuji, že se běžně fotografovalo na středofarmátové barevné diapozitivy, dneska nejen že to už málokdo umí, ale už to nikdo ani nechce. Takřka veškerá současná fotografická tvorba je dnes opravdu postavena na digitálním zpracování, člověk je tak nucen na tuto změnu technologicky reagovat.“⁹⁸

V rokoch 2003–2005 vznikol cyklus *Imaginární krajiny*, hravá pripomienka časov analógovej fotografie. Použitím klasického farebného negatívneho materiálu tak vznikajú z prvých nepoužitelných políčok filmu zaujímavé, tajomné krajiny ako z iného sveta.⁹⁹

Obrázok 30: Z cyklu *Imaginární krajiny* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

⁹⁷ Vid' napríklad: SágI, Jan. *Krajina*. Praha: Kant, 1995.

⁹⁸ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

⁹⁹ Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

Ani v tomto kreatívnom prístupe ale nebola prvá. Bořivoj Hořínek, český fotograf a grafik, vytvoril v rokoch 1972–1982 cyklus fotografií *Záznamy*¹⁰⁰. Tieto vznikli z odstrižkov farebného kinofilmu, na ktorých po vyvolaní vznikli farebné obrazy, väčšinou úplne bez použitia optiky, alebo ako náhodne exponované fragmenty snímok pri počítačnom prevíjaní filmu.¹⁰¹ Takže používal postup do istej miery podobný postupu Ireny Armutidisovej. Avšak fotografie Bořivoja Hoříneka sú, ako samotný názov cyklu napovedá, záznamy všetkého druhu, nejedná sa len o krajiny. Jeden či dva snímky krajinu síce evokujú, ale všeobecne by sa dalo povedať, že ide o viac či menej abstraktné obrazy veľkej rozmanitosti. Zato Irena Armutidisová sa u svojich imaginárnych krajín opäť zamerala na svoje „horizonty“ a na jednoduchosť výpovede.

Irenin manžel Nikos Armutidis¹⁰², známy sochár, vo svojej voľnej tvorbe sleduje takmer stále tému abstrahovaných tvarových štruktúr.¹⁰³ Pri prezentovaní týchto objektov vo výstavnom priestore ostávajú steny voľné, a tak sa prirodzene naskytuje príležitosť spolupráce manželov – sochára a fotografky – na výstavných projektoch.

Od roku 2009 po rok 2012 zorganizovali zatiaľ celkom štyri spoločné výstavy, každý rok jednu. Irena Armutidisová na nich vystavila krajiny a Nikos Armutidis abstraktné objekty. Tieto spoločne dobre fungujú, ako sa vyjadrila aj samotná Irena: „najednou nám vyšlo, že řešíme společné problémy, to znamená nějaké struktury, rastry, prostor, plochu.“¹⁰⁴

Spoločných geometrických znakov diel oboch umelcov si všimol aj prof. Jiří Kroupa, ktorý pripravoval text k ich poslednej spoločnej výstave, ktorá sa odohrala v Galérii Ars v Brne vo februári 2012: „Když jsem přemýšlel, čím bych mohl slovně sjednotit sochařský objekt a krajinářskou fotografií, napadlo mne leonardovské ‚paragone‘, tj. srovnávání podobností. Můžeme si označit naše vnímání fotografií jako hledání vizuálního v přírodě a vnímání objektů sochaře naopak jako sledování možností utvářitelného v materiálu. Přitom tím, co je podle mého mínění spojuje, je geometrizace krajiny, případně geometrizace materiálu. Takže srovnáním geometrie jsem obě různorodé skupiny děl spojil, ale tím přirozeně nemyslím, že by se oba navzájem nějak ovlivňovali.“¹⁰⁵

---

¹⁰⁰ Bořivoj Hořínek sám väčšinu svojich prác označuje slovom *Záznamy*, pričom sa ale jedná o rôzne cykly. Informácie o aktuálnej výstave cyklu s rovnakým názvom, ale odlišným obsahom:

http://www.ifotovideo.cz/rubriky/co-se-deje/vystavy/borivoj-horinek-perspektiva-a-jine-pribehy_4506.html

¹⁰¹ Šimánek, Dušan (výber fotografií); Frisinghelli, Christine; Slavická, Milena (texty). *Mimo zónu: fotografie z let 1970–1989*. Praha: Langhans Galerie, 2009.

¹⁰² Osobná stránka Nikosa Armutidisa, <http://www.armutidis.cz/>

¹⁰³ Kroupa, Jiří. Úvodný text v katalógu k výstave *Irena Armutidisová a Nikos Armutidis. Fotografie / Sochy*. Brno: 2012.

¹⁰⁴ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

¹⁰⁵ Z osobného rozhovoru s prof. Jiřím Kroupou dňa 14.5.2012

Obrázok 31: Z výstavy Irena Armutidisová fotografie, Nikos Armutidis sochy, Galerie Ars, Brno, 2012 (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Aj samotná Irena Armutidisová popiera, že by ich práca s manželom vychádzala od začiatku zo spoločného konceptu: „Ono to spíš vyplyne z podobného vnímaní a chápaní našej vlastnej tvorby, než že bychom sa dotahovali a reagovali jeden na druhého. Někjak nám to prostě funguje, snad v podobnosti řešení a chápaní daného problému, než že by to byl cílený koncept.“¹⁰⁶

Spojenie fotografie a sochy na spoločnej výstave nie je príliš obvyklé, a možno práve to dodáva výstave na zaujímavosti. Podobne, ako čnejú stohy a posedy v priestore rozľahlej krajiny na fotografiách Ireny, tak upozorňujú na seba aj geometrické objekty Nikosa, ktoré v rozľahlom výstavnom priestore pútajú pozornosť. Opakujúce sa štruktúry na poliach a lánoch zas korešpondujú s viac či menej pravidelnou štruktúrou povrchu vystavených geometrických objektov. Divák sa tak dostáva do dvojakeho zážitku, pričom jeden podporuje druhý: sledovanie diania na fotografiách je tak podporené vystavenými objektmi a naopak. Táto kombinácia je vďaka tomu veľmi vydarená a prináša pridanú hodnotu obojstranne. A hoci samotná Irena Armutidisová popiera, že by dochádzalo s manželom k nejakému vedomému ovplyvňovaniu sa v umeleckej oblasti, podobnosť je tak zjavná, že človek premýšľa, či nedochádza predsa len k nejakému podvedomému inšpirovaniu. Ved' obaja zdieľajú zážitky, inšpiratívne zdroje a spoločný pohľad na svet už dvadsaťsedem rokov. Štruktúry, tvary, farby, geometria, to je to, čo majú diela oboch manželov-umelcov spoločné.

Irena Armutidisová sa fotografiám krajiny venuje už približne pätnásť rokov. Za túto dobu vzniklo veľa výborných fotografií vystavených na mnohých samostatných aj kolektívnych výstavách.¹⁰⁷ Niektoré z nich zahajoval prof. Jindřich Štreit, ktorý ako dokumentarista veľmi oceňuje, že sa nejedná len o náhodilú udalosť, ale že Irena na zvole-

¹⁰⁶ Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

¹⁰⁷ Kompletný zoznam výstav je možné nájsť v Príloha C: Zoznam výstavnej činnosti

nej téme pracuje koncepčne a dlhodobo.¹⁰⁸ Ďalší pedagóg ITF, Miroslav Myška, zas oceňuje, že vo fotografiách krajiny Irena Armutidisová stále dokáže nachádzať nové polohy: „Hlavně je bezvadné, že ty krajiny neustrnuly, že mají určitý vývoj, že to není pořád stejné.“¹⁰⁹

Irena Armutidisová skutočne prešla vo svojich krajinných cykloch rôznymi rovinami: od základného zobrazenia tvarov, farieb a štruktúr, cez stohy a posedy až k intímnostiam zahmlenej krajiny. V každom cykle je ale citeľné to, čo si na jej krajinách veľmi váži prof. Jiří Kroupa, a to je „vlastní emotivní zážitek z proměn času v běžné krajině kolem nás.“¹¹⁰ A tak či už ide o zážitok z krajiny jarnej, zimnej, zahmlenej, či o dojem z posedov v opustenej krajine, vždy fotografie určitým spôsobom pôsobia. Ostáva nám už len počkať, čím Irena Armutidisová zapôsobí nabadúce.

---

¹⁰⁸ Z osobného rozhovoru s prof. Jindřichom Štreitom dňa 5.5.2012

¹⁰⁹ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

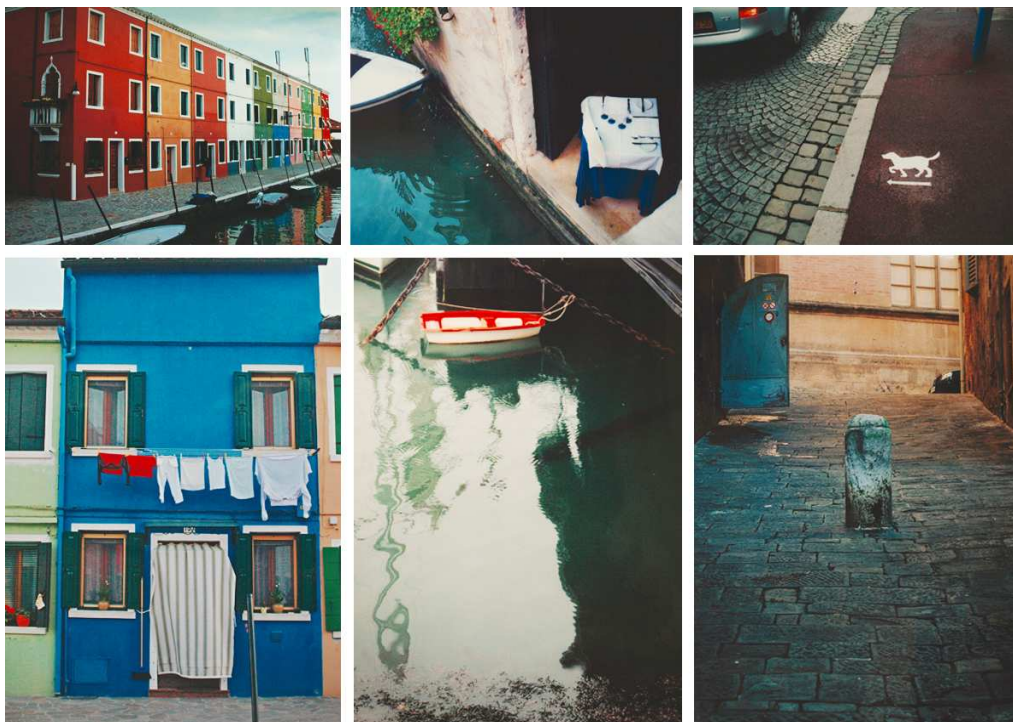
¹¹⁰ Kroupa, Jiří. Úvodný text v katalógu k výstave *Irena Armutidisová a Nikos Armutidis. Fotografie / Sochy*. Brno: 2012.

9. Voľná tvorba – zátišia a portréty

Približne od roku 2000 rozvíja paralelne s krajinami Irena Armutidisová aj súbor *Konkrétní absolutno*. Podobne ako pri krajinách, aj tu sa zameriava na detaily, farby, tvary a štruktúry. Tie ale tentoraz nachádza okolo seba v mestskej, ale aj prírodnej krajine, obvykle pri pohľade na zem. Irena priznáva, že súbor priebežne dopĺňuje, a to predovšetkým, keď sa vydá na cesty. Z niektorých detailov je tak skutočne poznať, že sa nejedná o fotografie z českého prostredia.

Obrázok 32: Z cyklu *Konkrétní absolutno* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 33: Z cyklu *Konkrétní absolutno* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Jiří Kroupa sa k zvláštnemu názvu cyklu vo svojom príhovore k výstave v roku 2004 vyjadril nasledovne: „Poezie a próza stojí i na tomto cyklu fotografií těsně vedle sebe. Některé ukazují ‚prozaickou poezii‘, jiné ‚poetickou prózu‘ – nepochybně i to měla na mysli Irena Armutidisová, když svou výstavu nazvala tak podivně *konkrétní absolutno*.“¹¹¹

Nebolo by vhodné nespomenúť úplne prvý ucelený cyklus fotografií, ktorý Irena Armutidisová prezentovala v roku 1986, s reprízou v roku 1994. Jedná sa o fotografie Tovačovského zámku, ktorý Irena navštevovala dlhodobo, keďže tu trávila prázdniny. Schátraný zámok tak fotografovala už od svojich pätnástich rokov, vtedy ešte bez ambície vytvorenia uceleného súboru. Až nasledujúca spolupráca s prof. Jiřím Kroupou, ktorý sa ako kunsthistorik o zámok tiež zaujímal, viedla k spoločnému projektu výstavy. Staršie, technicky nie úplne dokonalé fotografie Irena za týmto účelom znovu spracovala, jednalo sa o prácu s klasickou čiernobiou fotografiou. Ako sa sama vyjadrila: „Tovačovský zámek, to byla taková moje srdeční záležitost. Nyní je to už všechno opraveno, vše září novotou. Smutný zámek zmizel.“¹¹²

Obrázok 34: Z cyklu *Tovačov – smutný zámek* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

¹¹¹ Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

¹¹² Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012

Paralelne s fotografiami štruktúr krajín a nájdených zátiší sa Irena Armutidisová venuje aj portrétom. Fotografuje osobnosti z brnenského umeleckého prostredia, svojich priateľov a blízkych. Fotografie ale nikdy neboli zaradené do uceleného cyklu a teda ani prezentované na výstave.

Obrázok 35: Ukážky portrétov od Ireny Armutidisovej (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

V technicky dokonalých portrétoch Irena Armutidisová výrazne pracuje so svetlom, kedy prirodzené či umelé svetlo z boku dodáva portrétovi na plastickosti, v extrémnom prípade až dramatickosti, ako je to možné vidieť na portréte Miloša Štědroňa na obrázku 36. Okrem klasicky poňatých čiernobielych portrétov, kde stavia na výraze portrétovaného, sa nebojí pracovať aj s farbou či použiť rôzne neobvyklé rekvizity, ako je tomu napríklad pri portréte Jiřího Jahelky alebo Miroslava Myšky. Fotografuje v interiéri fotografického ateliéru, ale problémy jej nerobí ani exteriér, ako je tomu napríklad pri portréte Josefa Války.

Obrázok 36: Ukážky portrétov od Ireny Armutidisovej - vľavo: Jiří Jahelka, vpravo hore: Miloš Štědroň, vpravo dole: Dalibor Chatrný (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Obrázok 37: Josef Válka - jedna z fotografií vytvorených pre publikáciu Jiřího Kroupy s názvom *Josef Válka: myšlení a obraz v dějinách kultury* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Ako je vidieť, Irena Armutidisová sa pohybuje v širokej oblasti fotografickej tvorby. Za najvýznamnejšie sa ale dajú pokladať *Mužské akty* a krajiny. Cyklus *Konkrétní absolutno* je síce dlhodobo rozvíjaný, nedosahuje ale takej emotívnej sily, ako tomu je u obdobne geometricky ladených krajín. Súbor *Tovačov – smutný zámok* predstavuje emotívne čiernobiele fotografie, dobre vystihujúce atmosféru daného miesta. Zmysel pre detail a štruktúru, ktorý je už v tomto prvom cykle dobre viditeľný, bol neskôr rozvíjaný aj v užitej fotografii architektúry. Portréty zas ukazujú remeselnú zručnosť Ireny v práci so svetlom a výrazom, avšak chýba im zaradenie do kompaktného celku. Aj v takom prípade by ale zrejme nedosiahli sily súboru *Mužské akty*, spájajúceho sociologickú rovinu s tou psychologickou.

10. Pedagogická činnosť

Irena Armutidisová začala svoje pedagogické pôsobenie v roku 1996, kedy spolu s prof. Jiřím Kroupou, vedúcim *Semináře dějin umění* Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne, riešili technickú úroveň fotografických výstupov vtedajších študentov, budúcich kunsthistorikov. Potreba výuky technickej fotografie bola očividná, a tak sa začala dlhoročná spolupráca Ireny Armutidisovej na programe *Fotografie v umění Semináře dějin umění FF MU* ako externej lektorky a neskôr asistentky.¹¹³ Toto vraj neskôr ocenil aj profesor Birgus, vedúci ITF, ktorý „řikal, že my jsme byli první univerzitní prostředí, kde se učila fotografie mimo specializované akademické prostředí,“ spomína prof. Kroupa.¹¹⁴

Výuka fotografie na *Seminári dějin umění* prebieha v troch predmetoch *Fotografie umění I, II, III*. V prvom predmete sa študenti počas cyklu prednášok oboznámia s teoretickými základmi techniky analógovej a digitálnej fotografie. Študenti si prakticky osvoja základné technické pojmy, ako je clona, čas, či ohnisková vzdialenosť.¹¹⁵ V ďalšom semestri sa študenti naučia fotograficky zachytiť plochu aj priestor, presnejšie umelecké diela plošné (obraz, grafika), ako aj trojrozmerné (užitý predmet, plastika, interiér).¹¹⁶ V nadväzujúcom treťom predmete s podtitulom *Svět věcí – zátiší ve fotografii* si študenti prejdú svetom zátišia od fotogramu, cez reprodukciu zvoleného čiernobieleho zátišia až k zátišiu vlastnému, kreatívnemu.¹¹⁷

Naučiť sa fotografovať umelecké diela potrebujú okrem kunsthistorikov aj samotní umelci. A tak už od počiatku vzniku *Fakulty výtvarných umění VUT v Brně* v roku 1993¹¹⁸ bola snaha nájsť pre fakultu vhodného pedagóga pre túto úlohu. Na tejto pozícii sa vystriedalo niekoľko pedagógov na čiastočný úväzok, medzi nimi aj už spomínaný Miroslav Myška a Miroslav Zavadil, bakalársky absolvent ITF.¹¹⁹

Okolo roku 2000 vznikla na FaVU potreba rozšíriť fotografickú výuku o *Kabinet fotografie* a nájsť preň vedúceho na plný úväzok. Irena Armutidisová, ktorá v tej dobe viedla fotografický ateliér v *Moravské galerii*, bola oslovená, či by novovznikajúci *Kabinet fotografie* koncepčne nepripravila a prípadne nechcela viesť. „Tato nabídka mě profesně velmi oslovila – vždyť bych mohla předávat to, čemu se věnuji celý profesní život – fotografování umění. Nabídka přišla v pravý čas,“ vysvetľuje Irena Armutidisová.¹²⁰

¹¹³ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011, viac o jej pôsobení na FF MU na webe MU, <http://is.muni.cz/osoba/26862>

¹¹⁴ Z osobného rozhovoru s prof. Jiřím Kroupou dňa 14.5.2012

¹¹⁵ Informácie o predmete *Fotografie umění I*. na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/podzim2011/DU2559>

¹¹⁶ Informácie o predmete *Fotografie umění II*. na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/jaro2011/DU2560>

¹¹⁷ Informácie o predmete *Svět věcí – zátiší ve fotografii* na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/podzim2010/DU2560a>

¹¹⁸ FaVU VUT: *Poslání a historie*, <http://www.ffa.vutbr.cz/favu/fakulta/poslani-historie>

¹¹⁹ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

¹²⁰ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

A tak v roku 2001 Irena Armutidisová opustila prácu v *Moravskej galerii* a dodnes pôsobí na *Fakulte výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně* ako odborný asistent a vedúca *Kabinetu fotografie*.

V súčasnej dobe je na FaVU akreditovaných sedem študijných oborov: *malířství, sochařství, grafika, grafický design, průmyslový design, konceptuální tendence a video-multimédia-performance*. Každý z nich je zastúpený dvomi ateliérmi, maliarstvo tromi. Pedagogické a technologické úlohy celofakultného rázu zaisťuje päť kabinetov: *papír a kniha, kresba, fotografie, audio-video a informační technologie*.¹²¹ Kabinety fungujú naprieč všetkými ateliérmi, sú k dispozícii všetkým študentom.

Náplňou *Kabinetu fotografie* je poskytnúť študentom minimálne fotografické základy potrebné k dokumentovaniu umeleckých diel. Na FaVU musí totiž každý študent pri jednotlivých klauzurách, či neskôr bakalárskych a magisterských prácach predložiť tzv. portfólio. To by malo obsahovať kompletnú fotografickú dokumentáciu ich výtvarných prác, či už sa jedná o objekty, obrazy, či performance.¹²²

Samotná výuka fotografie v *Kabinete fotografie* FaVU je rozšírením fotografickej výuky na *Seminárii dějin umění FF MU*. Aj tu si študenti prejdú najprv cyklom prednášok na zvládnutie techniky fotografie.¹²³ Nasleduje predmet zameraný na plochu a priestor.¹²⁴ Tieto dva predmety sú povinné pre všetkých študentov prvého ročníka fakulty. Voliteľným je už tretí predmet, obdobne ako na FF, zameraný na zátišie.¹²⁵ Na tieto predmety na FaVU ďalej nadväzuje predmet *Záznamy míst a dějů - subjektivní dokument*.¹²⁶ Posledným predmetom *Kabinetu fotografie* je predmet úzko špecializovaný alebo vytvorený priamo na mieru určitému ateliéru. V školskom roku 2011/2012 to bol predmet *Camera obscura*.¹²⁷ „Do předmětů volitelných, navazujících, se hlásí především studenti s hlubším zájmem o fotografii jako takovou. Začínám kupodivu registrovat velký zájem o klasickou černobílou fotografií a její technologii,“ vysvetľuje voľbu obsahu nového predmetu Irena Armutidisová.¹²⁸

Irena Armutidisová vyučuje všetky predmety *Kabinetu fotografie*. Výuka prebieha z polovice ako prednáška a z polovice ako praktické cvičenie. V povinných predme-

---

¹²¹ FaVU VUT: *Poslání a historie*, <http://www.ffa.vutbr.cz/favu/fakulta/poslani-historie>

¹²² Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

¹²³ Informácie o predmete *Fotografie umění - cyklus teoretických přednášek* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105395&oid=7612>

¹²⁴ Informácie o predmete *Fotografie umění - plocha a prostor* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105396&oid=7612>

¹²⁵ Informácie o predmete *Svět věcí v prostoru - zátiší ve fotografii* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105817&oid=7612>

¹²⁶ Informácie o predmete *Záznamy míst a dějů - subjektivní dokument* na FaVU VUT, <http://www.vutbr.cz/studium/ects-katalog/detail-predmetu?apid=105936>

¹²⁷ Informácie o predmete *Camera obscura* na FaVU VUT, <http://www.vutbr.cz/studium/ects-katalog/detail-predmetu?apid=115439>

¹²⁸ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

toch má každý akademický rok približne 50 študentov, ktorí sú rozdelení do dvoch skupín. A hoci sa jedná o študentov iných umeleckých oborov, tak mnohí z nich majú chuť s fotografiou pracovať: „Studenti, až na výjimky, nejsou svým zaměřením fotografové, ale jsou to grafici, malíři, sochaři, performeři, či designeři atd. a mají ve větší či menší míře o fotografii zájem. Ať už se v ní chtějí zdokonalit, nebo je fotografie zajímá jako medium s přesahy do vlastní práce.“¹²⁹

Fotografia sa na FaVU vyučuje naprieč všetkými obormi. Nájdú sa ale ateliéry, ktoré majú ku *Kabinetu fotografie* o niečo bližšie, ako napríklad *Kniha a papír*, *Tělový design* a do istej miery aj *Grafický design* či *Multimédia*. Fotografiu tam využívajú študenti ako prostriedok k vyjadreniu vlastného výtvarného zámeru. Niektorí z nich následne chodia za Irenou Armutidisovou na konzultácie, ak zrazu začnú s fotografiou pracovať, objavia ju pre seba, či ak si nevedia s niečím rady.¹³⁰

Našli sa medzi nimi študenti, ktorí boli fotografiou zaujatí natoľko, že sa jej nakoniec rozhodli venovať naplno. Napríklad Zuzana Hrivňáková, rodáčka z Košíc, skončila magisterské štúdium na FaVU VUT v *Ateliéru papír a kniha* v roku 2007. S ročným posunom paralelne študovala aj na *Katedre fotografie a nových médií Vysokej školy výtvarných umení* v Bratislave. Tam v *Ateliéri výtvarnej fotografie prof. Miloty Havránkovej a Ateliéri o fotografii* u Silvie Saporovej ukončila štúdium fotografie magisterskou skúškou v roku 2008. V súčasnosti má v Brne fotografický ateliér¹³¹ a pôsobí ako lektorka *Photogenia* v Brne¹³².

Podobne Zuzana Staňková, ktorá absolvovala obor *Tělový design*, často používala fotografiu. „Zuzana se zabývala fotografickými parafrázami a interpretacemi známých obrazů, do kterých velmi vtipným až anekdotickým způsobem zasazovala sama sebe... Cindy Sherman zamlada,“ s úsmevom spomína Irena Armutidisová.¹³³

Súbežne s výukou na FaVU Irena Armutidisová stále pôsobí aj na *Seminárii dějin umění* FF MU. Medzi študentmi dvoch rôznych fakúlt vidí isté rozdiely v prístupe. Hoci zadanie býva pre obe skupiny podobné, tak riešenie jednotlivých úloh je často veľmi rozdielne: „Historici umění z povahy studia přistupují k plnění úkolů na základě určitého systému a velmi racionálně a pragmaticky. Co se týká obrazového a výtvarného přístupu, tak se to dá s pracemi našich studentů jen těžce – až na výjimky potvrzující pravidlo – porovnat. Plnění zadání je u studentů FaVU, přesto že to nejsou profesí fotografové, ale výtvarně nadaní studenti, na poměrně vysoké výtvarné úrovni.“¹³⁴

Irena Armutidisová organizuje pre svojich študentov rôzne fotografické projekty spojené s následnými výstavami. Miroslav Myška, ktorý pred Irenou na FaVU tiež približne dva roky pôsobil, si myslí, že tým posunula výuku na vyššiu úroveň: „K té peda-

---

¹²⁹ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

¹³⁰ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

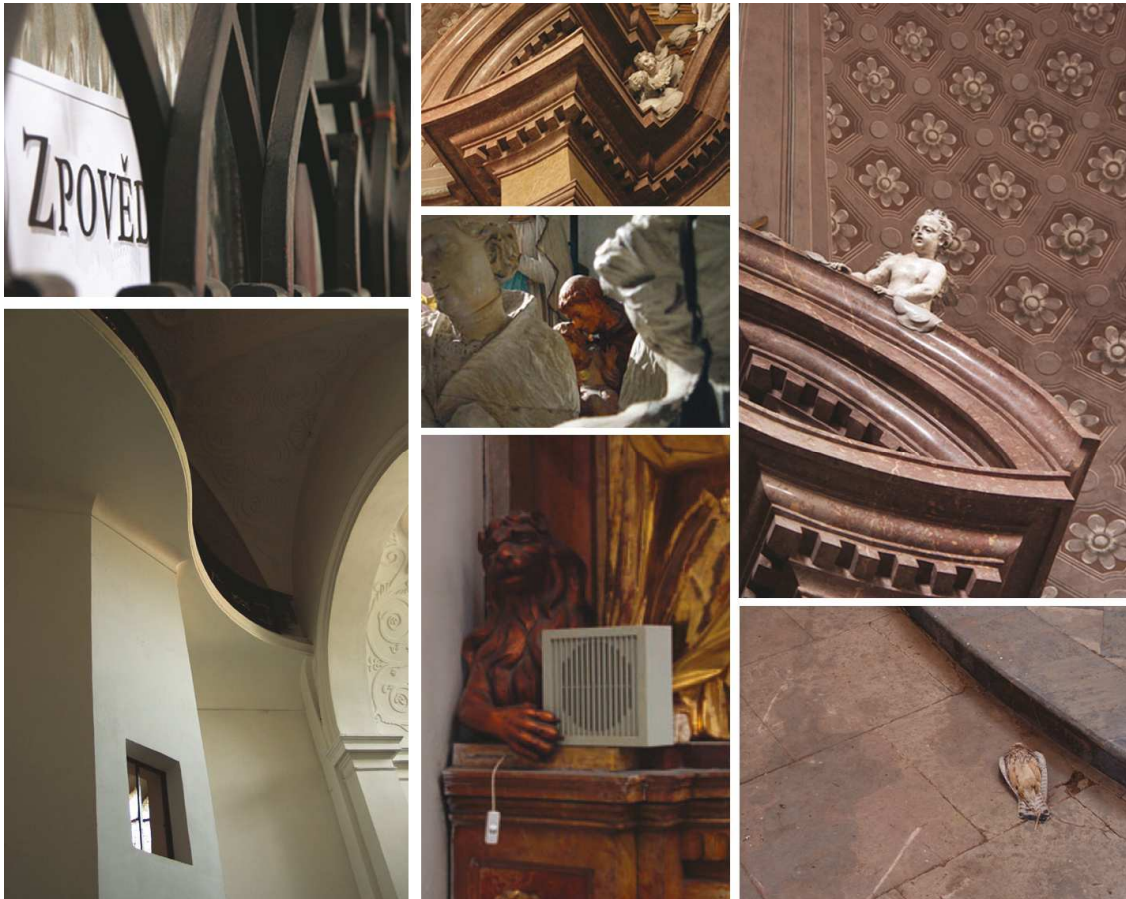
¹³¹ Webové stránky Zuzany Hrivňákovovej, <http://www.hrivnakova.cz/>

¹³² Informácie o *Institutu fotografických studií Photogenia*, <http://www.photo-genia.com/>

¹³³ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

¹³⁴ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

gogické činnosti si myslím, že je dobré, že dokázala studenty nabudit tím, že se dělaly výstavy. Protože tím, že žila v Moravské galerii mezi výstavami, tak měla kontakty, kde by se ty výstavy mohly dělat – myslím, že něco se dělalo i přímo v Moravské galerii – takže tím pádem byly výstupy, což předtím na FaVU v oblasti fotografie nebylo. Předtím se lidi jenom naučili fotografovat svoje věci a dost.“¹³⁵

Obrázok 38: Ukážky zo študentských fotografií projektu *Pojďte a naslouchajte stínům* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Najúspešnejším projektom tak bola v rokoch 2004–2006 trikrát reprízovaná výstava fotografií barokovej architektúry *Pojďte a naslouchajte stínům*, ktorá vznikla v rámci programu *Moravské galerie v Brně s názvom Poselství barev, tvarů a myšlenek Culture 2000*. Jednalo sa o emotívne fotografie študentov z oboch fakúlt, na ktorých Irena Armutidisová pôsobí: *Kabinetu fotografie FaVU VUT* a *Semináře dějin umění FF MU*.¹³⁶

¹³⁵ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

¹³⁶ Novotný, Vladimír. *Fotografická tvorba na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2010. S. 25.

Študenti týchto oborov spolupracovali aj na ďalšom úspešnom projekte, ktorý vznikol ako doprovodný program k výstave „Jan Vaněk (1891–1962). Civilizované bydlení pro každého.“ Túto výstavu venovanú prvorepublikovému architektovi a publicistovi Janovi Vaňkovi organizovalo v roku 2008 Muzeum města Brna na hrade Špilberk. Študenti vytvorili cyklus fotografií voľne inšpirovaný touto osobnosťou a jej tvorivou činnosťou.¹³⁷ Zaujímavý bol napríklad prístup Moniky Rudolfovej, ktorá po svojom spracovala tému *Civilizovanej ženy*, ktorú vo svojej knihe rozoberal Jan Vaňek: jej súbor *Moderní – civilizovaná žena z Beskyd* zachycuje život žien z dedín neďaleko slovenských hraníc. Tieto ženy sú fotografované s predmetmi, ktorý samy pokladajú za moderné.¹³⁸

**Obrázok 39: Monika Rudolfová: *Moderní – civilizovaná žena z Beskyd*
(Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)**

Kompletný zoznam študentských projektov organizovaných Irenou Armutidisovou je možné nájsť v prílohe D.

Irena Armutidisová v roku 2005 zastupovala dva semestre za Igora Šefra aj na ďalšej brnenskej vysokej škole s okrajovou výukou fotografie: v *Ateliéru grafického designu a multimédií* Fakulty informatiky MU. Tam študentov opäť motivovala do spoločného projektu, tentoraz s názvom *Hrad Veveří*. Subjektívny dokument o tejto historickej pamiatke vznikol v spolupráci s kastelánom hradu. „Študentům se fotografie povedly, z prací pak byla výstava v *Bezejmenné galerii* FI MU. Přístup studentů byl opět specifický, forma vždycky byla trochu nad obsahem, fotografie byly po technické stránce na nepoměrně vyšší úrovni než po obsahové. Je ideální, když je to samozřejmě v rovnováze.“¹³⁹

V súčasnosti prebieha na FaVU VUT habilitačné konanie pre udelenie titulu docentky Ireny Armutidisovej. Konanie sa ukončí habilitačnou prednáškou na jeseň roku 2012.

¹³⁷ Informácie o výstave *Jan Vaněk (1891–1962). Civilizované bydlení pro každého*, <http://www.spilberk.cz/?pg=zobraz&co=civilizovane-bydleni-pro-kazdeho-jan-vanek-1891-1962>

¹³⁸ Novotný, Vladimír. *Fotografická tvorba na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2010. S. 25.

¹³⁹ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 30.11.2011

Ohľadom výuky fotografie na FaVU VUT sa pochopiteľne naskytuje otázka, prečo má fotografia na vysokej umeleckej škole len úlohu kabinetu a nie priamo ateliéru. Na fakulte je istá úvaha ateliér fotografie založiť. „Ve štruktúre fakulty tento ateliér bezsporu chýbí, i keď v rámci Českej republiky jich na jednotlivých fakultách a školách pôsobí už deväť, samozrejme to taky bude i otázka finančného zabezpečení,“ vysvetľuje aktuálnu situáciu Irena Armutidisová.¹⁴⁰

Hoci pedagogické pôsobenie Ireny Armutidisovej nie je založené na priamom ovplyvňovaní študentov prostredníctvom samostatného fotografického ateliéru, tak je nesporné, že jej prínos do brnenskej výuky fotografie je veľmi veľký. Objavila totiž to, čo je veľkou motiváciou pre každého mladého študenta fotografie: možnosť vystaviť svoje fotografie pred publikom a tým sa priblížiť umeleckému svetu. U oborov, v ktorých má výuka fotografie len vedľajšiu úlohu – či už je to kunsthistoria, umenie, alebo informatika – je preto zložitejšie zaujať študentov a je mimoriadne cenné, keď sa medzi nimi objavia jeden-dvaja, v ktorých sa prebudí taký záujem o fotografiu, že sa jej rozhodnú ďalej venovať naplno.

---

¹⁴⁰ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 9.5.2012

11. Kurátorská a organizačná činnosť

Irena Armutidisová sa venuje rozsiahlej organizačnej a kurátorskej činnosti. Do tejto oblasti možno zaradiť množstvo projektov, ktoré organizuje so svojimi študentmi na FaVU VUT a *Seminárii dejín umění* na FF. Tejto časti sa podrobnejšie venuje predchádzajúca kapitola.

Popri samotnej výuke pôsobí Irena Armutidisová na FaVU VUT aj ako *Proděkanka pro tvůrčí činnost a vnější vztahy*, v súčasnosti už druhé funkčné obdobie, celkovo od roku 2007. Táto práca v sebe zahrňuje organizáciu spojenú so všetkými výstupmi fakulty, ako sú výstavy, prezentácie, a podobne. Na fakulte je ďalej zodpovedná za registre umeleckých výkonov, agentúru grantov a galériu *Aula*.

Galéria *Aula* je výstavná sieň v budove FaVU VUT, ktorá funguje od roku 2004. Zameranie galérie je predovšetkým na prezentáciu mladých výtvarníkov nielen z FaVU VUT v Brne, ale tiež ďalších umeleckých škôl, či mladých umelcov do 35 rokov.¹⁴¹ Činnosť galérie je v súčasnosti, bohužiaľ, pozastavená.¹⁴²

Irena Armutidisová je okrem toho od roku 2009 členkou *Rady studijních programů FaVU VUT*, ktorá pri svojom zasadaní dvakrát do roka rozhoduje o predmetoch otváraných pre daný semester.

O osude grantov pre umelecké vysoké školy rozhoduje Irena Armutidisová vďaka svojmu pôsobeniu v oborovej komisii *Fondu rozvoje vysokých škol (FRVŠ) Ministerstva školství ČR*¹⁴³ už od roku 2006.

Od roku 2008 Irena Armutidisová pôsobí aj ako členka *Rady vysokých škol ČR*. Na FF MU je v súčasnosti tiež externou členkou tímu projektu OP VK *Centrum pro dějiny obrazu a vizuální kultury*. Univerzitným aktivitám sa nevyhýbala ani v minulosti, v rokoch 2002–2007 bola členkou akademického senátu FaVU VUT. Kompletný zoznam univerzitných aj mimouniverzitných aktivít je možné nájsť v prílohe A.

Významná je činnosť Ireny Armutidisovej ako členky občianskeho združenia *Muzeum fotografie*¹⁴⁴, v ktorom v súčasnosti pôsobí ako miestopredsedyňa.¹⁴⁵ Občianske združenie vzniklo dňa 1.2.1999 z iniciatívy členov Správnej rady *Asociace fotografů* a ďalších subjektov spojených s fotografiou, ako je *Komora fotografických živností* a katedra fotografie FAMU. Vhodné priestory pre jeho činnosť sa našli v objekte bývalej jezuitskej koleje v Jindřichovom Hradci. A tak v roku 21.6.2002 oficiálne zahájila svoju činnosť obecne prospešná spoločnosť (o.p.s) *Národní muzeum fotografie*, ktorej zaklada-

---

¹⁴¹ FaVU VUT: Galéria *Aula*, <http://www.ffa.vutbr.cz/galerie-aula>

¹⁴² Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012

¹⁴³ *Fond rozvoje vysokých škol (FRVŠ)*, <http://www.frvs.cz/>

¹⁴⁴ Informácia o verejnej zbierke občianskeho združenia *Muzeum fotografie* za účelom vytvorenia národného múzea fotografie, <http://verejnesbirky.dev.atomicant.co.uk/sbirka/513>

¹⁴⁵ Z osobného rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012

teľmi bolo občianske združenie *Muzeum fotografie a Město Jindřichův Hradec*.¹⁴⁶ Irena Armutidisová pôsobila ako členka správnej rady v rokoch 2005–2008, t.j. od otvorenia prvej zrekonštruovanej časti jezuitskej koleje. Od roku 2005 pôsobila aj v *Sbírkatovně komisi*.¹⁴⁷

Po nezhodách ohľadom budúceho smerovania *o.p.s. Národní muzeum fotografie* medzi jeho pôvodnými zakladateľmi, ostáva v súčasnosti jediným partnerom *Město Jindřichův Hradec*, ktoré sa rozhodlo orientovať múzeum moderným, multimedialným smerom.¹⁴⁸

Irena Armutidisová je okrem toho členkou *Asociace profesionálních fotografů České republiky*, ktorá má za cieľ podporovať slobodnú a nezávislú umeleckú tvorbu.¹⁴⁹ Ďalej je členkou *Syndikátu novinářů České republiky*¹⁵⁰ a medzinárodnej múzejnej organizácie *ICOM*.¹⁵¹

V súvislosti s kurátorskou činnosťou Ireny Armutidisovej netreba zabudnúť na jej aktivity v skupine *Milan*. Organizovala dve výstavy skupiny, v roku 1999 *Hledání vlastního prostoru v Moravské galerii v Brně* a v roku 2010 výstavu *Tichá pošta* v Galérii Bazilika v Českých Budějoviciach. Skupine *Milan* a jej činnosti je venovaná kapitola 6.

Irena Armutidisová spolupracovala aj s *Etnografickým ústavem Moravského zemského muzea v Brně*¹⁵² na rôznych projektoch¹⁵³. Okrem vlastných výstav Ireny Armutidisovej sa tak v *Paláci šlechticů*, aj vďaka jej pričineniu, odohrala v roku 1996 výstava K. O. Hrubého (viď kapitola 3) a v roku 2009 výstava *BAZAR Art*.¹⁵⁴

Aby bol zoznam kompletný, tak je treba spomenúť, že Irena Armutidisová je členkou zastupiteľstva obce Veverské Knínice, kde žije.

Zoznam organizačnej činnosti Ireny Armutidisovej je pomerne bohatý. Podľa Miroslava Myšky mala Irena k takejto aktivite vždy vzťah: „Ta organizační činnost, ona

---

¹⁴⁶ História *o.p.s. Národní muzeum fotografie*, <http://www.nmf.cz/article/muzeum-fotografie-v-ceskych-zemich?m2path=muzeum/o-nmf>

¹⁴⁷ Informácie o činnosti *o.p.s. Národní muzeum fotografie* - Výročné správy a pod., <http://www.nmf.cz/home/muzeum/o-nmf>

¹⁴⁸ *Modrenoviny.cz*, 4.7.2011, *Jediným partnerem jindřichohradeckého Muzea fotografie zůstane město*, <http://www.modrenoviny.cz/region/jedinym-partnerem-jindrichohradeckeho-muzea-fotografie-zustane-mesto.html>

¹⁴⁹ Oficiálne stránky *Asociace fotografů*, <http://www.asociacefotografu.com/>

¹⁵⁰ Oficiálne stránky *Syndikátu novinářů*, <http://syndikat-novinaru.cz/>

¹⁵¹ Oficiálne stránky *International Council of Museums (ICOM)*, <http://icom.museum/>

¹⁵² Oficiálne stránky *Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně*, <http://www.mzm.cz/etnograficky-ustav/>

¹⁵³ Zoznam výstav v *Paláci šlechticů*, <http://www.mzm.cz/archiv-vystav/>

¹⁵⁴ Informácie o výstave *BAZAR Art* na webe Ministerstva kultúry ČR, <http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/media-o-kulture/palac-slechticen-vystavu-kyce-z-bazaru-16036/>

k tomu vždycky inklinovala. Byla dokonce i po nějakou dobu předsedkyní odborů v Moravské galerii. Organizační stránka je pro ni příznivá, zabývá se jí, baví ji to.“¹⁵⁵

Organizační činnost Ireny Armutidisovej představuje množství nenápadnej, mravenčej, ale potřebnej práce, ktorá vyžaduje veľa času a energie. Času a energie venovanej študentom, fakulte, fotografickým zbierkam, fotografickým umelcom, projektom, výstavám; veľa času a energie venovaných fotografií.

---

¹⁵⁵ Z osobného rozhovoru s Miroslavom Myškou dňa 4.5.2012

12. Záver

Vo svojej práci som sa snažila predstaviť osobnosť a dielo Ireny Armutidisovej. Úvodný životopis stručne charakterizuje jej profesný a osobný život, vďaka čomu sú jej fotografické a pedagogické aktivity zasadené do kontextu tvorivého zázemia, a to v podobe umelecky orientovanej rodiny a priateľov. Popisom štúdia na učilišti v Ostrave a Opave, SUPŠ v Brne a ITF v Opave upozorňujem na komplexnosť fotografického vzdelania, ktoré malo zásadný vplyv na jej ďalšie tvorivé a profesné smerovanie. Rozsiahle znalosti Ireny Armutidisovej v oblasti techniky fotografie ilustrujem na množstve fotografických publikácií a katalógov umenia, na ktorých sa podieľala počas práce v *Moravské galerii*, ale aj mimo nej. Poukazujem na priateľské umelecké prostredie, ktoré Irena našla po ukončení štúdia na ITF v skupine *Milan*. Podrobne sa venujem Ireninej voľnej tvorbe v oblasti aktu, krajiny, zátišia a portrétu, ktorú hodnotím v kontexte podobných prístupov iných autorov. Analýzou výuky fotografických predmetov, študentských projektov a ďalších univerzitných aktivít na FaVU VUT a *Seminárii dějin umění FF MU* zas dôrazňujem význam Ireny Armutidisovej v oblasti pedagogickej a organizačnej.

Obrázok 40: Z cyklu *Intimní krajina* (Zdroj: archív Ireny Armutidisovej)

Kladne hodnotím fakt, že som počas písania práce mala priamy prístup ku všetkým materiálom, či už sa jednalo o faktické informácie, fotografie, či o rozhovory so samotnou Irenou Armutidisovou alebo ľuďmi, ktorí ju a jej prácu poznajú. Vďaka tomu sa dá tvrdiť, že všetky informácie tu obsiahnuté sú overené a pravdivé. Na druhú stranu ci-

tácie samotnej fotografky reflektujú jej subjektívny pohľad, podobne ako výpovede jej známych, priateľov, spolužiakov a pedagógov. Skutočný odstup potrebný na zhodnotenie tvorby a činnosti Ireny Armutidisovej je možné nadobudnúť až s časovou medzerou.

Prínos tejto práce vidím v skutočnosti, že sa venuje aktuálnej téme, ktorá nebola dosiaľ ucelene spracovaná a verím, že v budúcnosti dobre poslúži ako východiskový materiál prípadným záujemcom o život a dielo Ireny Armutidisovej.

Príloha A: Irena Armutidisová – prehľad činnosti¹⁵⁶

Identifikace osoby

Mgr. Irena Armutidisová / Tichá /

Narodená 18. 7. 1956 v Českých Budějovicích

Vdaná, manžel ak. soch. Nikos Armutidis, dcera Irena Armutidisová

Bydliště Veverské Knínice 34, 664 81 Ostrovačice, Brno – venkov

Pracoviště

Fakulta výtvarných umění VUT v Brně

Kabinet fotografie

Údolní 19, 602 00 Brno

Funkce na pracovišti

odborný asistent

vedoucí Kabinetu fotografie

Proděkanka pro tvůrčí činnost a vnější vztahy FaVU VUT v Brně

Vzdělání a akademická kvalifikace

1973–1974 Družstvo Fotografia Opava, vyučení – fotograf

1975–1977 Střední uměleckoprůmyslová škola v Brně, maturita – užitá fotografie

1991–1994 Slezská univerzita v Opavě, Institut tvůrčí fotografie, Tvůrčí fotografie – Bc.

1996–1998 Slezská univerzita v Opavě, Institut tvůrčí fotografie, Tvůrčí fotografie – Mgr.

Přehled zaměstnání

1977–1978 Městské kulturní středisko S.K.Neumanna, Brno

1979–2001 Moravská galerie v Brně, /odb. referent – fotograf/

2001– dodnes Fakulta výtvarných umění VUT v Brně, vedoucí Kabinetu fotografie

2007– dodnes proděkanka FaVU VUT v Brně

---

¹⁵⁶ Prevezaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

Pedagogická činnost

1996– dodnes Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta,
Seminář dějin umění, výuka předmětu Umění ve fotografii, externí pedagog
2001– dodnes Fakulta výtvarných umění VUT v Brně
Výuka předmětů: Fotografie I., Fotografie II., Fotografie III., interní pedagog

Akademické stáže

2003 Ècole Supérieure d'Arts de Lorient / Lorient, Francie /
2004 Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki / Krakov, Polsko /

Univerzitní aktivity

2002–2007 Členka akademického senátu FaVU VUT v Brně
2003–2005 Předsedkyně AS FaVU VUT
2004–2005 Členka akademického senátu VUT v Brně
2006–2009 Předsedkyně disciplinární komise FaVU VUT v Brně
2006– dodnes Členka oborové komise FRVŠ Ministerstva školství
2008– dodnes Členka Rady vysokých škol ČR
2009– dodnes Členka rady studijního programu

Mimouniverzitní aktivity

Asociace profesionálních fotografů – členka
Syndikátu novinářů České republiky – členka
Muzeum fotografie o.s. – místopředseda
Národní muzeum fotografie ops., Jindřichův Hradec, členka Správní rady / 2005–
2008 /
Národní muzeum fotografie ops., Jindřichův Hradec, členka Sbírkotvorné komise
/ 2005 /
Skupina MILAN – fotografické sdružení
ICOM – členka

Príloha B: Zoznam katalógov a publikácií užitého a voľného umenia¹⁵⁷

Autorské – výber

- Hlušíčka, Jiří; Malina, Jaroslav; Šebek, Jiří. *Vincenc Makovský*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 2002.
- Kocman, Jiří H. *Médium papír*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2004.
- Křížová, Alena. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Academia, 2002.
- Sylvestrová, Marta; Bartelt, Dana. *Český filmový plakát 20. století*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2004.
- Valoch, Jiří; Cseres, Jozef; Kofroň, Petr. *Marian Palla: Katalog*. Bludný kámen, 2006.
- *Papír a kniha I*. Katalog k výstave. Brno: Vysoké učení technické v Brně.

Spoluautorské – výber

- Anděl, Jaroslav; Svácha, Rostislav; Srp, Karel; Dufek, Antonín; Toman, Jindřich; Frampton, Kenneth; Kubová, Alena; Adlerová, Alena. *The art of the avant-garde in Czechoslovakia 1918–1938 – katalog k výstave*. IVAM Valencie, 1993.
- Augustin, L.H. *Jiří Trnka*. Academia, 2002.
- Augustin, L.H. *Kamil Lhoták*. Academia, 2002.
- Aulich, James; Sylvestrová, Marta. *Political posters in central and eastern Europe 1945-95*, Manchester (UK): Manchester University Press, 1999.
- Babák, Petr. *Petr Kvíčala – červenec 1984 až 28.2.2006*. Arbor Vitae, 2006.
- Bergmanová, Marie; Armutidisová, Irena. *Až kometa šlehne nás: z historie zvukového záznamu*. Gallery, 2003.
- Birgus, Vladimír. *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Praha: Kant, 1999.
- Gabrielová, Bronislava; Morčák, Bohumil. *Přesahy výtvarného Brna*. Brno: Petrov, 1999.
- Gabrielová, Bronislava; Marčák, Bohumil; Armutidisová, Irena. *Zasloužilý umělec Vilém Reichmann, Výtvarní umělci dneška – svazek 3.*, Ilustrace: Vilém Reichmann. Brno: Městské kulturní středisko S.K. Neumanna, 1988.

---

¹⁵⁷ Čerpané z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilitačného konania, rozhovoru s Irenou Armutidisovou dňa 12.6.2012, online katalógu knižnice MG v Brne (<http://tinweb.moravska-galerie.cz/index.php>) a online katalógu publikácií na <http://books.google.cz>

- Gabrielová, Bronislava, Armutidisová, Irena. *Jan Rajlich 1920 & Jan Rajlich 1950 Výtvarní umělci dneška – zväzok 6*. Brno: Kulturní a informační centrum města Brna, 1993.
- Kounek, Miloslav, Armutidisová Irena. *České zátiší 20. století: katalog výstavy duben-říjen 1988*. Alšova jihočeská galerie, 1988.
- Krapf, Michael; Österreichische Galerie Belvedere. *Triumph der Phantasie: barocke Modelle von Hildebrandt bis Mollinorolo*. Böhlau, 1998.
- Kroupa, Jiří. *Josef Válka: myšlení a obraz v dějinách kultury*. Matice moravská, 2009.
- Kroupa, Jiří. *Alchymie štěstí – Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810*. Vydání druhé. Era vydavatelství, 2006.
- Malina, Jaroslav; Hlušíčka, Jiří. *Zdena Höhmová – Edice Osobnosti*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 2001.
- Malina, Jaroslav a kolektiv. *Kruh prstenu: Milostné scény světové literatury srdcem a rukama českých malířů a sochařů : 2. předběžná výstava soch a obrazů pro projekt knihy a putovní výstavy*. Brno: Nadace Universitas Masarykiana, 1997.
- Pinto, John A.; Fine Arts and Monuments Service of Rome. *The Trevi fountain*. E. de Rosa, 1999.
- Svobodová, Jana; Hanker, Helmut; Houf, Václav; Kučerová, Jitka; Šabata, Karel; Armutidisová, Irena. *Josef Axmann: Katalog výstavy*. Brno: Muzeum města Brna, 1993.
- Uhlíř, Dušan. *Bitva tří císařů (Slavkov/Austerlitz 1805)*. Brno: Ave, 2005.
- *10 – Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně 1993–2003*. Brno: FaVU VUT v Brně, 2003.
- *15 let FaVU VUT v Brně*, Brno: FaVU VUT v Brně, 2008.

Počas svojho pôsobenia v Moravskej galérii sa Irena Armutidisová podieľala na tvorbe množstva katalógov a publikácií. Nasleduje výber niektorých z nich.

- MG 1980: Užití umění 70/80: sklo, kov, textil, nábytek, keramika: výstava přírůstků Uměleckoprůmyslového odboru Moravské galerie v Brně, Karel Holešovský
- MG 1985: Marie Filippovová: Grafika 1980–1985: Katalog výstavy, Brno 24.10.–24.11.1985
- MG 1985: Jedenáct moravských medailérů: Tvorba z let 1975–1985: Katalog výstavy, Brno
- MG, 1985: Španělští umělci pařížské školy: obrazy, sochy, kresby, grafika: katalog výstavy
- MG 1986: Secese: Meziválečné užití umění: Umělecké řemeslo ve sbírkách Mor. galerie v Brně : Katalog stálé expozice

- MG 1986: Moravské malířství první poloviny devatenáctého století: Katalog výstavy
- MG 1986: Česká malba a kresba 19. století ze sbírek Moravské galerie v Brně: Katalog výstavy
- MG 1986: Česká kresba 19. století
- MG 1987: Moravský šperk: Tvorba z let 1976–1986: Katalog výstavy, Brno 17. září – 18. října 1987
- MG 1988: Česká kresba 20. století I: Katalog výstavy, Brno prosinec 1988 – leden 1989
- MG 1989: Jaroslav Král (1883–1942): Obrazy a kresby : Katalog výstavy, Brno 1. února – 12. března 1989
- MG 1989: Antonín Procházka: obrazy: katalog výstavy
- MG 1989: Výtvarní umělci v dokumentaci Moravské galerie: katalog výstavy
- MG 1989: Stopadesát fotografií: Fotografická sbírka Moravské galerie: Katalog výstavy
- MG 1993: Přírůstky soudobého užitého umění z let 1981–1992: Katalog výstavy, Brno červen – srpen 1993
- MG 1994: Šperky 19. století ze sbírek MG v Brně
- MG 1995: Přírůstky historického užitého umění a uměleckého řemesla z let 1977–1993: Sklo, keramika, kovy, textil, nábytek, Uměleckoprůmyslové muzeum
- MG 1995: Sbíрка Otakara Vaňury
- MG 1995: Příběhy bez konce – Princip série v českém umění
- MG 1996: Nezbytnosti a maličkosti: historické módní doplňky ze sbírek Moravské galerie Brno
- MG 1996: Opakované příběhy – Tradice v novém, Text Kaliopi Chamonikola, Jiří Kroupa
- MG 1996: Český granát ve špercích ze sbírek Moravské galerie v Brně, Text Ale-na Křížová
- MG 1996: Užité umění 60. let
- MG 1997: Josef Macholán: židle
- MG 1998: 18. mezinárodní bienále grafického designu Brno 1998
- MG 1998: Doteky minulosti
- MG 2000: Melancholie
- MG 2000: 56. Bulletin Moravské galerie v Brně
- MG 2007: Umění restaurovat umění

Príloha C: Zoznam výstavnej činnosti¹⁵⁸

Výstavy autorské vo významných inštitúciách Českej republiky

- 1986: *Tovačov – Smutný zámek*, Galerie MKS, Nový Jičín
- 1990: Galerie Delta, Frýdek-Místek
- 1994: *Tovačov Smutný zámek*, Zámecká galerie, Tovačov
- 1995: *Barevný svět*, Galerie AB, Brno
- 2001: *Muži*, Brno
- 2002: *Muži – akty*, Galerie Žlutá ponorka, Znojmo
- 2004: *Nová krása starých slastí*, Galerie Design centrum, Brno
Konkrétní absolutno – Galerie Žlutý kopec, MOÚ Brno
Krajiny – Ditrichsteinská hrobka, Mikulov
Detail v architektuře Ernsta Wiesnera, Muzeum města Brna, hrad Špilberk
- 2006: *Za humny*, Etnografický ústav, Zemské muzeum Brno
Za humny, Galerie Chagall, Ostrava
- 2008: *Jarní*, Dům umění města Brna, DPK Brno, „ 3 „,
Krajiny, FOTO FESTIVAL, Moravská Třebová
- 2009: *Jarní*, Malá galerie, Slezské divadlo Opava
Za humny, Galerie Solnice, České Budějovice
Za humny, Hradní galerie, hrad Bítov
Zimní, Arcidiecézní muzeum, Olomouci
- 2010: *Za humny aneb pocta moravskému poli*, Galerie AMB, Hradec Králové Kostel -
Sbor kněze Ambrože, Hradec Králové
Meziprostor, Výstavní síň Synagoga, Městské muzeum a galerie v Hranicích
- 2011: *Vzájemnost prostoru*, Galerie Fara v Plané nad Lužnicí, Planá nad Lužnicí
- 2012: *Irena Armutidisová fotografie, Nikos Armutidis sochy*, Galerie Ars, Brno

---

¹⁵⁸ Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

Kolektívne výstavy

Najdôležitejšie kolektívne výstavy v ČR

- 1994: *Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity Opava*, Slezské muzeum Opava
Tělo a fotografie, 1. ročník festivalu Foto–Praha–Kolín, Regionální muzeum, Kolín
- 1998: *Český portrét*, Asociace profesionálních fotografů, Technické muzeum, Praha
Český portrét, Asociace profesionálních fotografů, Černá louka, Ostrava / Divadlo Archa Praha
- 1999: *Diplomové práce Institut tvůrčí fotografie Opava*, Moravská galerie, Brno
Divadlo J. Mahena Ostrava, Galerie 4, Cheb
Hledání vlastního prostoru, Skupina Milan, Moravská galerie, Brno
Akt v české fotografii. Císařská konírna, Praha
Reklama 90–99, Asociace profesionálních fotografů Černá louka, Ostrava
Galerie 4, Cheb; Technické muzeum Praha, Praha
- 2000: *Akt v české fotografii*, Muzeum umění, Olomouc
- 2002: *Zlatý fond NMF*, Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec
- 2003: *Diplomové a klauzurní práce 98–03*. Institut tvůrčí fotografie, Opava, Dům umění, Opava
Z kraje do středu, Galerie C. K. Solnice, České Budějovice
- 2004: *Akt v české fotografii 1960–2000*, Mezinárodní měsíc fotografie, Bratislava, Slovensko
Krajina jako obraz fotografovy duše. Divadlo Archa, Praha; Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec, Galerie Vodní hrad, Budyně nad Ohří
- 2005: *Zlatý fond Národní muzeum fotografie – výběr*, Poslanecká sněmovna parlamentu ČR, Praha
3 + 1 / Armutidis, Chatrný, Valoch + Armutidisová / Dům umění, Opava
Absolventi Institutu tvůrčí fotografie Opava 91-06, Dům umění Opava
Krajina jako obraz fotografovy duše, Galerie Chagall, Ostrava
Zlatý fond Národního muzea fotografie, Kongresové Centrum, ČNB, Praha
Akt v české fotografii 1960–2000, Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec
- 2008: *U koho jsou..., pedagogové FaVU VUT v Brně*, Galerie Brno, Brno
Milan u Evžena, Galerie Artistů, Brno
- 2009: *Dívčí sen: testosteron*, Výstavní síň Synagoga, Městské muzeum a galerie v Hranicích, Hranice

- Dívčí sen: testosteron*, Důl Michal, národní kulturní památka – NPÚ MSK, Ostrava-Michálkovice
- 10 let Ateliéru grafického designu a multimédií FI MU v Brně*, Galerie U dobrého pastýře, Brno
- Dívčí sen: Testosteron*, Divadlo Reduta, Brno
- 2010: *Tichá pošta*, Galerie Bazilika, České Budějovice
- Meziprostor*, Výstavní síň Synagoga, Městské muzeum a galerie v Hranicích, Hranice

Najdôležitejšie kolektívne výstavy v zahraničí

- 1999: *One's Own Space*: Skupina Milan, České kulturní centrum – Konzulát ČR, Bombaj, Indie / České kulturní centrum: Vilnius, Estonsko / Kapské Město, Jihoafrická republika
- 2001: *My home is my Gallery*: Galerie Kunstverein, Baden, Vídeň, Rakousko
- Women's Eye View*: České kulturní centrum, Bombaj, Indie / České kulturní centrum, JAR / Austrálie / Polsko
- 2002: *Akt v české fotografii 1960–2000*: 4. Mezinárodní měsíc fotografie, Fotobienále 2002, Moskva, Rusko / České centrum, Paříž / Francouzsko-německý institut, Cáhcy / Centrum kultury Zámek, Poznaň / Galerie Awangarda, BWA, Wroclaw / Technopolis, Athény
- Hundred faces*: Mezinárodní výstava IAA – UNESCO, Heidelberg Castle, Německo
- 2004: *Akt v české fotografii 1960–2000*: Mezinárodní měsíc fotografie, Bratislava, Slovensko
- 2010: „*Wirklichkeiten*“, Galerie Kunst fabrik, Gross Siegharts Rakousko

Kurátorské výstavy

- 1999: *Hledání vlastního prostoru*, Skupina Milan, Moravská galerie, Brno
- 2008: *Milan u Evžena*, Galerie Artistů, Brno
- 2009: *BAZAR Art*, Palác šlechticů, Brno
- 2010: *Tichá pošta*, Galerie Bazilika, České Budějovice

Umelecké projekty – výber / Významné umelecké realizácie v domácom verejnom priestore

- 2004: Nástupní prostor oddělení radiační onkologie, *Masarykův onkologický ústav* v Brně na Žlutém kopci
- 2008/2009: Řešení vstupních a přilehlých prostor *Ředitelství silnic a dálnic*, Brno
- 2010: Jeden z prostorů *Infocentra Vedrovice*, archeologická expozice ve Vedrovicích

Príloha D: Tvorivá činnosť Kabinetu fotografie FaVU VUT v Brne (2002–2011)¹⁵⁹

Irena Armutidisová zorganizovala od roku 2002 pre svojich študentov na FaVU VUT a *Seminári dejín umění* FF MU množstvo fotografických projektov zakončených výstavami.

2002/2003

Hrad Špilberk, Brno 2002

Židovský hřbitov v Brně – historie a současnost. Studenti Kabinetu fotografie FaVU ztvárnili výtvarnými fotografickými prostředky – světlem, tvarem, kompozicí, hloubkou ostrosti – genius loci brněnského židovského hřbitova. V různých tematických cyklech pomocí klasických černobílých fotografií, tak zachytili jeho současný „život“.

2003/2004

Galerie archivu Masarykovy univerzity, LF MU v Brně, 2004

Úhly pohledu – Brno objektivem studentů Kabinetu fotografie FaVU. Studenti Kabinetu fotografie FaVU se pokusili ve svých subjektivně laděných barevných fotografiích postihnou Brno jako místo k životu.

2004/2005

Moravské galerie v Brně / Galerie archivu Masarykovy univerzity, LF MU v Brně 2005

Pojďte a naslouchejte stínům – barokní inspirace ve fotografiích studentů Kabinetu fotografie FaVU. Výstava byla součástí projektu Moravské galerie v Brně *Poselství barev, tvarů a myšlenek Culture 2000*.

2005/2006

Foyer kongresového sálu České národní banky v Praze, 2006

---

¹⁵⁹ Prevzaté z prezentačného materiálu zostaveného Irenou Armutidisovou pri príležitosti habilit. konania

Premonstrátský klášter Louka, Znojmo 2005

Pojďte a naslouchejte stínům – barokní inspirace ve fotografiích studentů Kabinetu fotografie FaVU.

2006/2007

Konferenční centrum ZOO, Radnická 6, Brno 2007

Urban centrum, Mečová 5, Brno 2007

Zvířata v ZOO Brno objektivem studentů FaVU – studenti Kabinetu fotografie prokázali, v tomto společném projektu FaVU a ZOO Brno, velkou schopnost intuice a pohotovosti spojené s citem soustředit se na zadaný úkol a vytrvalost praxích lovců beze zbraně.

2007/2008

Muzeum města Brna, hrad Špilberk, 2008

Dům umění města Brna, DPK, 2008

Jan Vaněk – retrospektivní výstava věnovaná jeho osobnosti. Součástí výstavy je i výstava fotografií – prací studentů Fotografie II. Kabinetu fotografie FaVU VUT v Brně a Semináře dějin umění Filozofické fakulty MU v Brně, reagujících ve své tvorbě na jeho dílo. Studenti ve svých dokumentárních fotografiích, zdůrazňují subjektivní interpretaci skutečnosti a snahu zachytit zvolené téma. Vedoucí projektu a kurátor výstavy Mgr. Irena Armutidisová

2008/2009

Národní divadlo Brno, 2009

Divadlo jako jeviště – práce studentů Fotografie II 2008/09, Kabinetu fotografie FaVU VUT, reflektující svět divadla a to na jevišti, v hledišti a v zákulisí. Divadelní představení Antonius a Kleopatra studenti dokumentovali nejen při zkouškách, ale i při samotných představeních. Vedoucí projektu a kurátor výstavy Mgr. Irena Armutidisová.

2009/2010

Komín – Vesnice ve městě (dokument)

Práce studentů předmětu Fotografie II. 2009/2010 Kabinetu fotografie FaVU VUT v Brně ve svých fotografiích reflektující život na vesnici – ve městě. Vedoucí projektu a kurátor výstavy Mgr. Irena Armutidisová. Nerealizováno z důvodu politické výměny vedení radnice.

2010/2011

Proč žít, když umřít je tak krásné, fotografický dokument z Ústředního hřbitova Brno – Centrála. Pokus studentů zachytit ve svých fotografiích hřbitovní život.

Zoznam použitej literatúry a iných zdrojov

Literatúra

Prvotným zdrojom faktických informácií o profesnej a tvorivej činnosti Ireny Armutidisovej bola ňou samotnou vytvorená prezentácia za účelmi habilitačného konania v roku 2012.

- Armutidisová, Irena. *Osobnosť a dielo K. O. Hrubého*. Bakalárska diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 1994.
- Armutidisová, Irena. *České sbírky tvůrčí fotografie*. Magisterská diplomová práca. Opava : ITF FPF SU, 1998.
- Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2000.
- Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan. *Česká fotografie 20. století*. Praha: Kant, 2010.
- Birgus, Vladimír. *Informatorium II. (Fotografie.)* Praha: Mladá fronta, 1984.
- Bredekamp, Horst (text), Janzer, Wolfram (fotografie). *Vicino Orsini und der heilige Wald von Bomarzo: ein Fürst als Künstler und Anarchist*. Vydanie druhé. Edícia *Grüne Reihe: Quellen und Forschungen zur Gartenkunst*; Bd. 7. Worms: Wernersche Verlagsgesellschaft, 1991.
- Cónová, Magdalena. *Jaroslav Malík - Fotograf pravděpodobný*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2008. Dostupné na http://www.jaroslavmalik.cz/down/Jaroslav_Malik.pdf.
- Haškovcová, Marie. *Skupina Milan*. Ateliér – čtrnáctideník současného výtvarného umění. 22.1.2009, roč. 22, č. 2, s. 11.
- Heller, Jiří; Kristián, Pavel; Sucharda, Jan; Vlček, Karel (ed.). *Akt – Naučte se fotografovat kreativně*. Brno: Zoner Press, 2007.
- Hrabušický, Aurel; Macek, Václav. *Slovenská fotografia, 1925–2000 : moderna - postmoderna – postfotografia*. Bratislava: Slovenská národná galéria, 2001.
- Kubíček, Michal. *10 let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2002.
- Melicharová, Tereza. *Jan SágI*. Absolventská práca Pražskej fotografickej školy. Praha, 2007. Dostupné aj na wikipedii: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_S%C3%A1gl
- Novotný, Vladimír. *Fotografická tvorba na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně*. Bakalárska diplomová práca. Opava: ITF FPF SU, 2010.
- SágI, Jan; *Krajina*. Praha: Kant, 1995.
- Skřebská, Renata. *Meziprostor*. Ateliér – čtrnáctideník současného výtvarného umění. 21.10.2012, roč. 23, č. 21, s. 5.

- Šimánek, Dušan (výber fotografií); Frisinghelli, Christine; Slavická, Milena (texty). *Mimo zónu: fotografie z let 1970–1989*. Praha: Langhans Galerie, 2009.

Katalógy k výstavám

- *Karel Otto Hrubý*. Brno: Nadace Viléma Reichmanna v Brně, 1996. Úvodný text: Irena Armutidisová, Miroslav Myška.
- Skupina Milan: *The Group "MILAN"*. Opava: Institut tvůrčí fotografie FPF SU, 1999. Text: Jolana Havelková.
- Skupina Milan: *Hledání vlastního prostoru*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2000. Text: Johana Kuličková.
- *Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, Diplomové a klauzurní práce 1998–2003*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2003. Úvodný text: Vladimír Birgus.
- *Absolventi Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě 1991–2006*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2006. Úvodný text: Vladimír Birgus.
- Irena Armutidisová. *Za humny*. Ostrava: Galerie Chagall, 2006. Úvodný text: Aleš Kuneš.
- *Miloslav Stibor: Fotografie 1960–1970*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2006. Úvodný text: Vladimír Birgus.
- Irena Armutidisová. *V meziprostoru*. 2010. Úvodný text: Renata Škřebská.
- Irena Armutidisová. *Za humny aneb pocta moravskému poli*. 2010. Úvodný text: Petra Trnková.
- Kolektív autorov. *10 let ateliéru grafického designu a multimédií*. Brno: Fakulta informatiky MU, 2010.
- Irena Armutidisová a Nikos Armutidis. *Fotografie / Sochy*. Brno: 2012. Úvodný text: Jiří Kroupa.

Internetové zdroje

Všetky odkazy sú aktuálne ku dňu 4.8.2012.

- Irena Armutidisová na webe FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/lide/irena-armutidisova-6197>
- Oficiálne stránky *Bienále Brno* na webe Moravskej galérie v Brne, <http://www.moravska-galerie.cz/bienale-brno/informace/o-bienale-brno.aspx>
- Ernst Wiesner – text k výstave na hrade Špilberk v roku 2005, <http://www.spilberk.cz/old/Other/wiesner.html>
- Informácie o výstave *Italia antica e Italia moderna*, <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pracoviste-npu/uop-v-brne/novinky-vypis-vsech/news/10056-italia-antica-e-italia-moderna/>

- Stručný životopis Jaroslava Krála, <http://www.galerie-malirstvi.cz/autor/kral-jaroslav/>
- Informácie o prof. Jiřím Kroupovi na webe Masarykovej univerzity, <http://www.muni.cz/people/1868?lang=cs>
- Informácie o výstave *Milan u Evžena*, http://www.kinoartbrno.cz/galerie/milan-u-evzena_fotograficka-skupina-milan
- Zábery z inštalácie a vernisáže výstavy *Milan u Evžena*, http://mars-ov.rajce.idnes.cz/Instalace_a_vernissaz_vystavy_fotografii_Milan_u_Evzena_v_Galerii_Artistu_22.9.2008/
- Informácie o výstave *Tichá pošta*, <http://www.mistnikultura.cz/ticha-posta-%E2%80%93-skupina-milan>
- Osobná stránka Jolany Havelkovej, http://jolanahavelkova.com/j_bio.html
- Jolana Havelková na wikipedii, http://cs.wikipedia.org/wiki/Jolana_Havelkov%C3%A1
- Milan Kníže, informácie o živnosti, http://www.podnikatel-zivnost.com/ico_cr/60848111/mga-milan-karel-knize
- Informácie o Magdalene Pažourkovej na webe Masarykovej univerzity, <http://www.muni.cz/people/239705?lang=cs>
- Rozhovor s Magdalenou Pažourkovou o jej práci na FSS MU, <http://casopishalas.cz/clanek/zobrazit/101>
- Osobná stránka Tomáša Pospěcha, <http://www.pospuch.com/>
- Základné informácie o Martinovi Smékalovi, <http://www.sca-art.cz/artists/list/128.htm>,
- Informácie o tvorbe Martina Smékala, <http://www.galerie7.cz/archiv/2004/2004-10-26-martin-smekal/>
- Informácie o projekte *Náš svět*, dokumentujúci svet postihnutých, na ktorom pod vedením Jindřicha Štreita spolupracovala aj Jarmila Šimáňová, <http://web.quick.cz/propojeniobrazem/ecce.htm>
- Učebnica *Okrasné dřeviny* – spoluautorka Jarmila Hušková, <http://www.environmentalniwychova.estranky.cz/clanky/06.-ucebnice-okrasne-dreviny/>
- Absolventská práca Jarmily Huškovej na Vyšší odborné škole zahradnické, Mělník, http://www.zas-me.cz/download/cena_reditele_skoly_2009a.pdf
- Profil Jiřího Votýpka na LinkedIn, <http://cz.linkedin.com/in/jirivotypka>
- Webová stránka firmy NORITEK s.r.o., <http://www.noritek.cz/>
- Recenzia k výstave *Karel Špoutil: Motorkáři*, Galerie Velryba, 2002, autor textu Vladimír Birgus,

- <http://www.photorevue.com/phprs/view.php?nazevclanku=&cislocclanku=2002112502>
- Životopis Grega Friedlera na jeho webových stránkách, http://www.friedlerthinking.com/gregfriedler_resume.pdf
  - Ukážky z nahých portrétov Grega Friedlera na jeho webovej stránke, http://thenaked.co/#/offerings/naked-new-york/nny_9
  - Fotografie Franca Fontany v online archíve *Robert Klein Gallery*: <http://www.robertkleingallery.com/gallery/?level=search&searchterms=franco+fontana>
  - Informácie o aktuálnej výstave Bořivoja Hořínka s názvom *Záznamy*, http://www.ifotovideo.cz/rubriky/co-se-deje/vystavy/borivoj-horinek-perspektiva-a-jine-pribehy_4506.html
  - Osobná stránka Nikosa Armutidisa, <http://www.armutidis.cz/>
  - Informácie o Irene Armutidisovej na webe Masarykovej univerzity, <http://is.muni.cz/osoba/26862>
  - Informácie o predmete *Fotografie umění I.* na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/podzim2011/DU2559>
  - Informácie o predmete *Fotografie umění II.* na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/jaro2011/DU2560>
  - Informácie o predmete *Svět věcí – zátiší ve fotografii* na FF MU, <http://is.muni.cz/predmet/phil/podzim2010/DU2560a>
  - FaVU VUT: *Poslání a historie*, <http://www.ffa.vutbr.cz/favu/fakulta/poslani-historie>
  - Informácie o predmete *Fotografie umění - cyklus teoretických přednášek* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105395&oid=7612>
  - Informácie o predmete *Fotografie umění - plocha a prostor* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105396&oid=7612>
  - Informácie o predmete *Svět věcí v prostoru - zátiší ve fotografii* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/studium/detail-predmetu?apid=105817&oid=7612>
  - Informácie o predmete *Záznamy míst a dějů - subjektivní dokument* na FaVU VUT, <http://www.vutbr.cz/studium/ects-katalog/detail-predmetu?apid=105936>
  - Informácie o predmete *Camera obscura* na FaVU VUT, <http://www.vutbr.cz/studium/ects-katalog/detail-predmetu?apid=115439>
  - Webové stránky Zuzany Hrivňákovéj, <http://www.hrivnakova.cz/>
  - *Institut fotografických studií Photogenia*, <http://www.photo-genia.com/>
  - Informácie o výstave *Jan Vaněk (1891–1962). Civilizované bydlení pro každého*, <http://www.spilberk.cz/?pg=zobraz&co=civilizovane-bydleni-pro-kazdeho-jan-vanek-1891-1962>

- Galéria *Aula* na FaVU VUT, <http://www.ffa.vutbr.cz/galerie-aula>
- *Fond rozvoje vysokých škol* (FRVŠ), <http://www.frvs.cz/>
- Informácia o verejnej zbierke občianskeho združenia *Muzeum fotografie* za účelom vytvorenia národného múzea fotografie, <http://verejnesbirky.dev.atomicant.co.uk/sbirka/513>
- História *o.p.s. Národní muzeum fotografie* <http://www.nmf.cz/article/muzeum-fotografie-v-ceskych-zemich?m2path=muzeum/o-nmf>
- Informácie o činnosti *o.p.s. Národní muzeum fotografie* - výročné správy a pod., <http://www.nmf.cz/home/muzeum/o-nmf>
- *Modré noviny.cz*, 4.7.2011, *Jediným partnerem jindřichohradeckého Muzea fotografie zůstane město*, <http://www.modrenoviny.cz/region/jedinym-partnerem-jindrichohradeckeho-muzea-fotografie-zustane-mesto.html>
- Oficiálne stránky *Asociace fotografů*, <http://www.asociacefotografu.com/>
- Oficiálne stránky *Syndikátu novinářů*, <http://syndikat-novinaru.cz/>
- Oficiálne stránky *International Council of Museums (ICOM)*, <http://icom.museum/>
- Oficiálna stránka *Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně*, <http://www.mzm.cz/etnograficky-ustav/>
- Zoznam výstav v *Paláci šlechticů Moravského zemského muzea v Brně*, <http://www.mzm.cz/archiv-vystav/>
- Informácie o výstave *BAZAR Art* na webe Ministerstva kultúry ČR, <http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/media-o-kulture/palac-slechticuvystavujekyce-z-bazaru-16036/>
- Online katalóg knižnice *Moravskej galérie v Brne* <http://tinweb.moravska-galerie.cz/index.php>
- Online katalóg publikácií na <http://books.google.cz>

Osobné rozhovory

Citácie z rozhovorov prešli korektúrami samotných autorov.

- Irena Armutidisová: 30.11.2011, 12.12.2011, 9.5.2012, 12.6.2012, e-mailová komunikácia 3.6.2012, 7.8.2012 a 14.8.2012
- Miroslav Myška: 4.5.2012 a 30.5.2012
- Tomáš Pospěch: 4.5.2012
- Jindřich Štreit: 5.5.2012
- Jiří Kroupa: 14.5.2012
- Magdalena Pažourková: e-mailová komunikácia dňa 12.7.2012

- Relácia *Před Půlnocí*, Téma: Irena Armutidisová. ČT24, vysielané 28.10.2011.
Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10095690193-pred-pulnoci/311281381940086/>

Menný register

- Arbusová, Diane, 33
Armutidis, Nikos, 7, 44, 45
Armutidisová, Zuzana, 7
Bartek, Vojtěch, 24, 25
Birgus, Vladimír, 19, 34, 52
Braný, Antonín, 20, 24, 25
Drtikol, František, 30, 31
Dusíková, Michaela, 19
Erwitt, Elliot, 33
Fischerová, Getruda, 31
Fontana, Franco, 41, 42
Friedler, Greg, 33
Hatlák, Jindřich, 31
Havelková, Jolana, 23, 25, 27, 33
Hinšt, Antonín, 9
Hořínek, Bořivoj, 44
Hrabušický, Aurel, 42
Hrivňáková, Zuzana, 54
Hrubý, Karel Otto, 7, 9, 10, 11, 19, 21, 59
Jírů, Václav, 31
Kníže, Milan, 19, 20, 23, 25, 27
Kokolia, Vladimír, 7
Král, Jaroslav, 17
Kroupa, Jiří, 17, 18, 44, 46, 48, 52
Kudělková, Lenka, 13
Kuneš, Aleš, 19, 37
Leibovitzová, Annie, 33
Macek, Václav, 42
Malík, Jaroslav, 19, 23, 25, 27
Myška, Miroslav, 10, 19, 22, 24, 46, 52, 54
Osička, Josef, 31
Pažourková, Magdalena, 19, 23, 24, 25, 27
Pospěch, Tomáš, 19, 20, 23, 25, 26, 27
Prekop, Rudo, 32
Rečo, Ján, 32, 33
Rössler, Jaroslav, 31
Rudolfová, Monika, 56
Ságl, Jan, 42
Sander, August, 29, 30
Saudek, Jan, 32
Seidling, Clifford, 32
Schneider-Rohan, Rudolf, 31
Slivka, Dušan, 42
Smékal, Martin, 23, 25, 27
Sobek, Evžen, 26
Stanko, Vasil, 32
Staňková, Zuzana, 54
Stano, Tono, 32
Stibor, Miloslav, 21, 29, 30, 34, 35
Šefr, Igor, 23, 25, 56
Šimáňová, Jarmila, 19, 23, 25, 28
Šmok, Ján, 10, 32
Štreit, Jindřich, 17, 21, 45
Švolík, Miro, 32
Urbánková, Alena, 12
Vaněk, Jan, 56
Váňová, Jitka, 24, 25
Varga, Kamil, 32
Větrovský, Josef, 31
Votýpka, Jiří, 23, 25, 26, 28
Wiesner, Ernst, 13
Zavadil, Miroslav, 52

Irena Armutidisová
© Elena Halická
Institút tvúrčie fotografie
FPF Slezská univerzita v Opavě
2012
Počet strán: 80
Počet znakov: 116 538 (vrátane medzier)
Celkový počet výtlačkov: 7